

Klub Heureka
IV. osnovna šola Celje

ZLATA v
SESTDESETA V CELJU

Jaka Bizjak

Nataša Maksimović

Nastja Turkanović

Mojmir Mosbrucker

(mentor)

Celje, 2012

**IV. osnovna šola Celje
Klub mladih raziskovalcev
"HEUREKA"**

ZLATA ŠESTDESETA V CELJU

- OB PETDESETLETNICI IV. OSNOVNE ŠOLE CELJE -

(Raziskovalna naloga iz zgodovine)

**40 strani
2 grafikona
31 fotografij**

**Avtorji:
JAKA BIZJAK, 7.b
NATAŠA MAKSIMOVIĆ, 7.b
NASTJA TURKANOVIC, 7.b**

**Mentor:
MOJMIR MOSBRUKER, prof.**

**Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, marec 2012**

Kazalo vsebine

Povzetek.....	2
1 UVOD.....	3
1.1 Namen naloge	3
1.2 Metodologija dela	3
2 SLOVENIJA IN SVET V ŠESTDESETIH LETIH 20. STOLETJA.....	4
2.1 Politična situacija	6
2.2 Obnova in razvoj slovenskega gospodarstva.....	6
3 ZLATA ŠESTDESETA V CELJU	7
3.1 Celje v šestdesetih letih 20. stoletja.....	8
3.2 Gospodarstvo in zaposlitev	9
3.2.1 Industrializacija.....	9
3.2.2 Gradbeništvo.....	9
3.2.3 Kmetijstvo	9
3.2.4 Obrtna dejavnost.....	10
3.2.5 Turizem	11
3.2.6 Trgovina	11
3.2.7 Promet	12
3.3 Izobraževanje	14
3.3.1 Vrtci.....	14
3.3.2 Osnovnošolsko izobraževanje	14
3.3.3 IV. osnovna šola Celje	15
3.3.4 Spomini na šolo.....	17
3.4 Umetnost in kultura	19
3.4.1 Film, ples in glasba	19
3.4.2 Kulturne ustanove in razstave.....	20
3.5 Šport.....	22
3.6 Zdravje in higiena	24
3.7 Prosti čas.....	26
3.8 Moda, oprema stanovanja in bivanje	29
3.9 Način življenja in vrednote	33
4 ZAKLJUČEK.....	37
Literatura in viri	38
Priloge.....	40

Povzetek

Namen naloge je predstaviti življenje in delo v šestdesetih letih prejšnjega stoletja v Celju. Takratni čas je predstavljen s pomočjo literature, člankov v Celjskem tedniku in zapisanih spominov dvajsetih starejših Celjanov.

Slovenija je bila gospodarsko najrazvitejša jugoslovanska republika. Industrijska proizvodnja je narasla za trikrat, kmetijska se je podvojila. Življenjski standard se je izboljšal. Gradili so številna nova stanovanja. Na trgu se je pojavilo blago za široko potrošnjo.

Življenje je potekalo počasneje, ljudje so bili bolj skromni in bolj povezani med seboj. Drugačnim okoliščinam so bili prilagojeni tudi delo, vsakdanje življenje, cilji, želje in vrednote. Celje je pridobivalo mestni značaj.

1 UVOD

IV. osnovna šola Celje letos praznuje petdeseto obletnico. Odločili smo se, da predstavimo utrip življenja in dela v šestdesetih letih prejšnjega stoletja v Celju. Zaradi šolske obletnice posebej izpostavljammo leto 1962. Ime "zlata šestdeseta" smo si sposodili z MMC - multimedijskega spletnega predvajalnika RTV Slovenije. Za zlata šestdeseta je značilen gospodarski napredek in svobodnejše življenje na splošno.

1.1 Namen naloge

Namen naloge je predstaviti življenje in delo v šestdesetih letih prejšnjega stoletja v Celju. V uvodu predstavljamo najpomembnejše dogodke. Osvetlili smo tudi takratno gospodarsko, družbeno in politično življenje, saj je zgodovinski pogled potrebno prilagoditi takratnim okoliščinam.

Predvidevali smo:

- da je življenje takrat "teklo" počasneje, da so bili ljudje bolj skromni in bolj povezani med seboj ter
- da so bili drugačnim okoliščinam prilagojeni tudi delo, vsakdanje življenje in vrednote.

1.2 Metodologija dela

Najprej smo izdelali načrt dela. Določili smo vsebino raziskave. Izbrali smo načine, kako bomo prišli do podatkov.

Potem smo se lotili zbiranja podatkov. O dogodkih iz šestdesetih let prejšnjega stoletja smo izvedeli v enciklopedijah, ki smo jih našli v šolski knjižnici. S pomočjo mentorja smo prelistali zgodovinske učbenike. Številne podrobnosti smo pridobili z brskanjem po svetovnem spletu. Največji problem ni bilo pomanjkanje podatkov, pač pa vprašanje, katere izbrati in predstaviti. Celje v takratnem času smo opisali s pomočjo literature (Oris sodobne zgodovine Celja in okolice - Janko Orožen, Stoletje v Celju - Branko Goropevšek in Celjski tednik). Obiskali smo Muzej novejšje zgodovine Celje in v knjižnici prelistali Celjski tednik iz leta 1962. O življenju in delu v takratnem času smo povprašali starejše občane. Intervjuvali smo 20 naših sorodnikov in znancev. Sestavili smo anketni vprašalnik o vrednotah nekoč in danes ter analizirali 37 odgovorov. Fotografije smo poiskali v Celjskem tedniku in šolski kroniki, največ pa so nam jih posredovali intervjuvanci. Podatke o prvem letu IV. osnovne šole Celje smo izbrskali v prvi knjigi Kronike IV. osnovne šole Celje za šolsko leto 1962/1963.

V zaključku smo povzeli ugotovitve. Opozorili smo na vsebine, ki bi jih bilo smiselno še raziskati. S pomočjo mentorja smo ugotovitve zapisali in pripravili predstavitev.

Na koncu se zahvaljujemo mentorju Mojmirju Mosbruckerju, ki nas je v raziskavi usmerjal, nam pomagal sestaviti nalogo in napisal povzetek, ter Nevenki Matelič Nunčič, ravnateljici IV. osnovne šole Celje, ki je nalogo jezikovno pregledala.

2 SLOVENIJA IN SVET V ŠESTDESETIH LETIH 20. STOLETJA

Šestdeseta leta¹ so zaznamovali številni dogodki in osebe:

Jurij Gagarin je leta 1961 v Vostoku 1 kot prvi človek obkrožil Zemljo (1961).

Znanstveniki iz Kalifornije so predstavili prvi laser (1961).

V Mariboru so zgradili stadion Ljudski vrt (1962).

Časopisna hiša Dnevnik je začela izdajati Nedeljski dnevnik (1962).

Na Bledu so prvič organizirali festival slovenske popevke, na katerem je zmagal Stane Mancini s pesmijo Mandolina (1962).

Umrli so Niels Bohr, danski fizik, arhitekt Maks Fabiani, slovenski pisatelj Fran Saleški Finžgar ter Marilyn Monroe, legendarna ameriška igralka in pevka (1962).

Glasbeno pot so začele skupine The Rolling Stones, The Beatles, The Doors, Jimmy Hendrix, Pink Floyd in drugi (1962).

Marjana Držaj je na 1. festivalu slovenske popevke prvič zapela znamenito pesem Zemlja pleše skladatelja Mojmirja Sepeta (1962).

Foto 1: **BITLOMANIJA**
(Vir: CT, 1963, št. 48, str. 16)

Ameriške oblasti so zaprle znamenito kaznilnico Alcatraz (1963).

Močan potres 6,9. stopnje po Richterjevi lestvici je v Skopju porušil večino mesta in zahteval več kot 1000 žrtev (1963).

V Dallasu so ustrelili ameriškega predsednika Johna F. Kennedyja (1963).

V Ljubljani so odprli Aerodrom Ljubljana (1963).

Na Pohorju se je odvijala prva Zlata lisica, mednarodna smučarska tekma za svetovni pokal za ženske (1964).

Začela se je vojna v Vietnamu (1965).

Okoli 400 milijonov gledalcev je spremljalo prvo televizijsko satelitsko oddajo v živo (1967).

Takrat največja čezoceanska ladja Queen Mary je opravila zadnjo plovbo čez Atlantik (1967).

Ubili so kubanskega revolucionarja Che Guevaru (1967).

¹ Šestdeseta leta, http://sl.wikipedia.org/wiki/Kategorija:1960._leta, 12.1.2012, ter Kronika XX. stoletja, 1992

Christiaan Barnard je v Cape Townu opravil prvo uspešno presaditev srca (1967).

V ZDA so ubili borca za črnske pravice Martina Luthra Kinga (1968).

RTV Ljubljana je prvič oddajala večerna poročila Dnevnik v slovenščini (1968).

Po reformah Aleksandra Dubčka so čete varšavskega pakta vdrle na Češkoslovaško in zadušile praško pomlad (1968).

V bolnišnici v St. Luisu je umrla prva žrtev AIDS-a v svetu (1969).

Legendarnega rock festivala v Woodstocku se je udeležilo več kot pol milijona obiskovalcev (1969).

Ameriška vesoljca Neil Armstrong in Edwin Aldrin sta kot prva človeka pristala na Luni (1969).

2.1 Politična situacija²

Leta 1955 so se normalizirali odnosi s Sovjetsko zvezo³. Nasilje državnih organov je popuščalo. Jugoslaviji je vladal enopartijski sistem (KPJ – Komunistična partija Jugoslavije, kasneje ZKJ – Zveza komunistov Jugoslavije). Upravljanje je potekalo iz Beograda, a centralizmu so se pogosto začeli upirati v posameznih republikah. Sčasoma je prišlo do nasprotij tudi med razvitimi in nerazvitimi deli države. Nova ustava je 1963. uvedla preimenovanje FLRJ (Federativne ljudske republike Jugoslavije) v SFRJ (Socialistično federativno republiko Jugoslavijo). Počasi se je država federalizirala⁴. Leta 1964 so začeli izvajati novo gospodarsko reformo. Z njo so delno uvajali tržno gospodarstvo. Povečala se je proizvodnja. Manjša podjetja so se združevala in potem lažje konkurirala na svetovnih trgih.

Leta 1968 so se v Evropi in Jugoslaviji razplamtele študentske demonstracije. Zahtevali so odpravo socialnih razlik in privilegijev, večjo svobodo ipd.

Večje upoštevanje narodnih interesov so zahtevali tudi v sami ZKJ. Del ZKJ s Titom na čelu je ostro obračunal z reformami. Čistka in sodni procesi so zajeli na stotine vodilnih ljudi.

Nezadovoljstvo z državno gospodarsko politiko se je povečevalo. Slovenska vlada pod vodstvom Staneta Kavčiča⁵ je začela razvijati tržno gospodarstvo, ki naj bi bilo odprto v svet. Spodbujali so trgovino, bančništvo, turizem, promet in storitvene dejavnosti. Slovencem so očitali, da premalo upoštevajo interese cele države. V začetku sedemdesetih let so odstavili neubogljive slovenske politike. Oblast je omejevala tudi pretirano avantgardno⁶ delovanje na kulturnem področju.

2.2 Obnova in razvoj slovenskega gospodarstva⁷

Po vojni so najprej obnovili elektroenergetiko in rudnike, nato pa tekstilno, usnjarsko in papirno industrijo. Večino dela so opravili s prostovoljnim delom in prisilnim delom političnih zapornikov. Slovenija je ostajala gospodarsko najrazvitejša jugoslovanska republika. Od sredine petdesetih let je industrijska proizvodnja narasla za trikrat, kmetijska se je podvojila. Življenjski standard se je izboljšal. Gradili so številna nova stanovanja. Na trgu se je pojavilo blago za široko potrošnjo: radijski in televizijski sprejemniki, hladilniki, mopedi, avtomobili. Večina prebivalstva je večji del dohodkov še vedno namenila za hrano, obutev in obleko. Tako je bila prodaja skromna. Sredi šestdesetih let prejšnjega stoletja so odprli meje. Sprostili so izdajanje potnih listov. Jugoslavija se je odprla proti Zahodu, kjer se je zaposlovalo vedno več ljudi (leta 1960 približno 10000, leta 1964 že okoli 100000). Slovenci so v tujino množično hodili tudi po nakupih.

---

² Repe, 2000.

³ informbirojevski spor - vodstvo Sovjetske zveze je hotelo podrediti jugoslovansko oblast

⁴ politična ureditev, kjer imajo sestavni deli več samostojnosti in pravic; "nasprotje" centralizma (vodenje iz enega centra)

⁵ slovensko vlado vodil od 1967

⁶ napredno, svobodomiselno

⁷ Repe, 2000.

3 ZLATA ŠESTDESETA V CELJU

V celjski občini je 31. marca 1961 (dan popisa prebivalstva, op. a.) živel 50308 oseb. V občini se je 87% prebivalstva ukvarjalo z nekmetijskimi dejavnostmi. V kmečkih naseljih je živel 46% ljudi. V obdobju 1900 - 1961 se je število prebivalstva na celjskem območju povečalo za 158 % (v Sloveniji za 139 %); v obdobju 1948 - 1961 kar za 50 %. Življenjska doba prebivalcev je bila 1962. leta 66 let za moške (danes 76 let) in 72 let za ženske (danes 82 let)⁸.

Foto 2: **CELJE V ZAČETKU ŠESTDESETIH LET**
(Vir: Josip Pelikan, v CZ, 1964)

---

⁸ Statistični urad RS, Pričakovano trajanje življenja, www.stat.si, 27.2.2012, in Meze, 1968.

3.1 Celje v šestdesetih letih 20. stoletja⁹

Leto 1961

Na Titovem (danes Krekovem) trgu je svojo poslovalnico odprlo podjetje Avtobusni promet Celje (danes Izletnik). V tem letu so na izlete popeljali več kot 13000 ljudi.

Zgrajena je bila cesta Svetina - Celjska koča.

Ustanovili so Plesno šolo Celje.

Izhajati je začelo Lepo mesto (danes Naše mesto), glasilo Olepševalnega in turističnega društva Celje. Glasilo je izhajalo dva- do trikrat letno. Glavni urednik je bil Zoran Vudler.

Pred mostom v celjski park so postavili kip Splavarja, delo akademskega kiparja Borisa Kalina.

Na poslovni zgradbi Ema je zasvetil prvi neonski napis v Celju.

Leto 1962

Župan celjske občine je postal Jože Jošt.

V Celju so bili ustanovljeni Cestno podjetje Celje, Hortikulturno društvo, Šolski center Borisa Kidriča ter Zavod za spomeniško varstvo.

Zaradi dotrajanosti so porušili cerkev sv. Duha. Umakniti se je morala gradnji hotela Celeia (danes Štorman). Cerkev je bila v času Celjskih grofov špitalska cerkev. Po drugi svetovni vojni je bila opuščena.

Odprli so novozgrajeno sodno palačo, začeli obnavljati bivši magistrat (danes Muzej novejšje zgodovine Celje), v novih prostorih Likovnega salona pa je Društvo likovnih umetnikov pripravilo razstavo kiparskih del Ivana Napotnika.

Celjanka Halka Šušteršič je osvojila naslov državne prvakinja v umetnostnem drsanju.

Legenda celjskega alpinizma Ciril Debeljak - Cic se je udeležil prve jugoslovanske himalajske odprave na Trisul (7120 m).

Leto 1963

Odprli so samopostrežno restavracijo v Gaberjrah.

Začeli so graditi umetno drsališče v celjskem parku, ki je bilo odprto sredi novembra 1966.

Leto 1964

Porušili so evangeličansko Kristusovo cerkev na Otoku, ki je stala na mestu današnjega otroškega igrišča pri vrtcu zraven I. gimnazije v Celju.

Leto 1966

Podrli so staro bencinsko črpalko na obnovljenem celjskem križišču Gregorčičeve in Vodnikove ulice.

V Pečovniku so prenehali izkopavati rjavi premog.

Leto 1968

Delavci vseh treh izmen tekstilne tovarne Metka so zaradi 10% nižjih dohodkov zaustavili delo in razglasili "štrajk".

V Celju smo dobili prvi semafor pred glavno poštno zgradbo.

V Aeru so začeli izdelovati papirnate osvežilne robčke.

Leto 1969

V blagovnici Tkanina (Stermecki) so namestili prve pomične stopnice v mestu.

Začeli so izhajati Obrazi, časopis za kulturo in literarno ustvarjanje mladih. Glavni urednik je bil Drago Medved.

---

⁹ Goropevšek, 2001, in Orožen, 1980.

3.2 Gospodarstvo in zaposlitev

3.2.1 Industrializacija

Po drugi svetovni vojni je bil čas hitrega razvoja industrije. V Celju je prevladovala težka in predelovalna industrija (LIK, Cinkarna, Emo, Železarna Štore, Žična, Metka, Etol idr.). Pospešila je priseljevanje prebivalstva in okrepila dnevne migracije v mesto. Po popisu iz leta 1961 je v občini živelo 22 tisoč Celjanov in več kot 27 tisoč priseljencev.¹⁰

Foto 3: **DELAVKE V TOVARNI TOPER 1960**

(Vir: Ljudmila Gomilšek, Celje)

3.2.2 Gradbeništvo

Zaradi pospešene gradnje je cvetelo gradbeništvo. Nastale so naselbine na Otoku, ob Dečkovi in Kersnikovi ulici, v Gaberjah in na Hudinji. Veliko stavb v mestu so obnovili, dogradili ali na novo postavili. Do leta 1960 so bile asfaltirane vse ulice v mestu. "V letu 1963 so nameravali zgraditi 350 novih stanovanj. Na področju komunale bo imelo prioriteto reševanje problematike izgradnje vodovoda in kanalizacijskega omrežja."¹¹

Večino gradbenih podjetij je združeval celjski Ingrad, v katerem je bilo v šestdesetih letih zaposlenih okoli 50 oseb z visokošolsko izobrazbo, 300 s srednješolsko izobrazbo in okoli 2500 drugih delavcev. Letno je podjetje štipendiralo povprečno 200 dijakov in študentov.¹²

3.2.3 Kmetijstvo

Kmetijstvo je ostajalo pomembna gospodarska dejavnost. "Težnja je bila, da bi povečali proizvodnjo, dosegli še večjo rentabilnost, nadalje še večji izkoristek strojnih naprav in še večji izvoz... Gre za znatno povečanje površin socialističnega sektorja. Predvidevamo, da se bodo v novem letu (v letu 1963, op.a.) le-te povečale za okoli 2000 hektarjev, in sicer od sedanjih 4600 ha na 6600 ha. V istem obdobju pa bomo na tem področju posvetili še posebno pozornost rasti in razvoju sadjarstva, hmeljarstva in jagodičevja - kajti znano je, da so prav te panoge socialističnega sektorja glede rentabilnosti v preteklem obdobju zabeležile največ uspehov."¹³ Leta 1962 se je več kmetijskih posestev združilo v Agrokombinat. Podjetje je obsegalo družbena posestva v celjski in

¹⁰ Meze, 1968

¹¹ Jože Jošt, Stanovanja in vodovod, CT, 1962, št. 51-52, str. 3

¹² Orožen, 1980, str. 158

¹³ Peter Hlastec, Pet posebnih nalog, CT, 1962, št. 51-52, str. 3

žalski občini. Priključile so se Mesnine Celje ter podjetji Semenarna in Mleko. Leta 1962 je dobila mlekarna večje proizvodne prostore v Medlogu, kjer so dnevno predelali 20.000 litrov mleka.¹⁴

Foto 4: **VRTIČKARSKA MALICA - MLEKO V STEKLENICI, 1964**
(Vir: Marija Starček, Celje)

3.2.4 Obrtna dejavnost

V mestu je bila obrt razvita že pred II. svetovno vojno. Leta 1940 je bilo v občini Celje 506 obrtnih delavnic, leta 1967 pa okrog 330 delavnic. Najbolje zastopana je bila proizvodnja tekstilnih izdelkov, predelava kovin ter osebnih in drugih storitev.¹⁵

"Celjani so se frizirali pri Grobelniku, Lorbeku na Tomšičevem trgu, Peršiču in Plasu na Lilekovi, Rakiču, Frajletu in Šteru na Stanetovi ali Koprivšku, pri Lenarčiču na Stanetovi idr. Žensko perilo so kupovali pri Štogerju.

Ure so popravljali urarji Oblak, Dvoršak, Godnik, Lečnik, Terglavčnik, Weissenbach, Terbovc idr. Obleko so naročili pri krojaču Mešku v Prešernovi ulici, Dvoršaku in Baumkircherju v Čuprijski (Razlagovi), Pipanu v Cankarjevi, Lamutu na Tomšičevem trgu idr.¹⁶ Veliko oblek so zašile in popravile mame same doma.

Fotografirali in fotografije izdelovali so: podjetje Fotolik, Domanjko v Vodnikovi, Pelikan v Čuprijski, Zorko v Zidanškovi, Toman na Teharski, Batalaki na Cesti na grad idr.

Čevlje so popravljali pri Berglezu na Glavnem trgu, Bevcu, Cestniku, Kranjcu in Perku v Zidanškovi (Gosposki) ali pri Teodoroviću v Aškerčevi ulici.

Gostinsko ponudbo so poznali večinoma moški, predvsem ob plačilnih dneh. Obiskovali so gostilne Zamorc (Ojstrico), kjer so sprva imeli na dvorišču tudi hleve in priveze za živino. Zahajali so k "staremu Canduttiju" (Koper) ali "mlademu Canduttiju" (kasneje restavracija Majolka) na Prešernovo, v gostilno Žumer na Tomšičev (Glavni) trg, Mešter na tržnico, v Branibor, nekdanjo furmansko gostilno, v Restavracijo Pošta v Aškerčevi, v hotel Evropa, k Čulku na Lavo, h Koštomaju na Breg, Logerju in Beleju na Polule, ob sobotah pa v Dom OF (Celjski dom) na mladinske plesne vaje po 20. uri.¹⁷

¹⁴ Orožen, 1980.

¹⁵ Sore, 1968

¹⁶ Orožen, 1980, str. 256

¹⁷ Marija Starček, Ana Šumič in Albin Čater, Celje, ter Orožen, 1980.

3.2.5 Turizem

V povojnem času je počasi oživljal tudi turizem. Osnovni pogoji za razvoj so bili več prostega časa, dvig standarda in ustrezne informacije. Leta 1962 so na Celjskem našeli 79705 gostov, od tega okoli sedmino tujih. Zabeležili so 530923 nočitev, največ v Rogaški Slatini in Dobrni.¹⁸ Osrednji turistični agenciji v Celju sta bili Avtobus-promet (od leta 1964 Avtoturistično podjetje »Izletnik«) in Kompas. Izletnik je imel leta 1945 dva avtobusa, leta 1970 pa 127. Konec šestdesetih let je podjetje prevzelo hotel Celeio in Celjsko kočo. V letu 1961 so na izlete popeljali več kot 13000 ljudi.

Kompas se je začel uveljavljati na mednarodnem trgu. Leta 1964 je omogočal najem vozil, ko so ustanovili Rent-a-car službo.

3.2.6 Trgovina

V Celju je bila trgovina poleg obrti pomembna gospodarska dejavnost že v srednjem veku. V šestdesetih letih prejšnjega stoletja je bil delovni čas trgovin deljen, po letu 1965 pa so bile nekatere trgovine že odprte non-stop. Leta 1960 so se začele porajati samopostrežne trgovine. Izbira blaga je bila skromna, a zadovoljiva. Veliko je bilo trgovin s specializirano ponudbo. Prve veleblagovnice so nastale v centru mesta.

Kovinske izdelke ali emajlirano posodo so Celjani kupovali pri znamenitem Rakušu - Železninarju. Od leta 1965 je bila priznana celjska veletrgovina s tehničnim blagom Kovinotehna (kasneje priključi Mavrico, Železninar, Labod ter Merkur). Trgovine elektrotehničnih strok je povezoval Tehnomercator.

Obleko in tekstilne izdelke so prodajali v trgovinah Mestni magazin (kasneje Ljudski magazin - Nama) in Volna (kasneje se priključita Vesna in Manufaktura). V Dekorju v Stanetovi ulici so Celjani kupovali blago za opremo stanovanja. Prevladovali so izdelki iz naravnih materialov (bombaž, volna, usnje), kmalu pa je "najlon obnorel svet".

Špecerijo so Celjani nabavljali v trgovinah v mestnem jedru ali v novonastalih naseljih na obrobju starega mesta. Osrednji špecerijski podjetji sta bili Merx (trgovina na debelo) in Center (trgovina na drobno). "Nova stavba, ki jo je zgradilo trgovsko podjetje Merx, je v mnogem spremenila sistem prodaje v trgovinah... Tu je namreč osrednja pakirnica trgovskega podjetja Merx. V tem oddelku v osmih urah sprajijo in zapakirajo preko 1000 kilogramov kave, v drugi izmeni pa še okoli 500 kilogramov arašidov. Zelo zanimiv je tudi porast prodaje arašidov po uvedbi sodobnih oblik embalaže. Včasih so v trgovinah prodajali odprte arašide. Z začetkom pakiranja pa je začela prodaja hitro rasti. Tako so v zimi od 1959. na 1960. leto prodali le za okoli 1 vagon arašidov, naslednjo zimo so prodali 2 vagona, v zimi 1961/1962 pa so zaradi novega načina pakiranja uspeli prodati že 7 vagonov arašidov, s še boljšo izdelavo vrečk pa bodo letos po predvidevanjih prodali kar 12 vagonov arašidov... Dnevno zavijejo v posebne vrečke okoli 15 ton sladkorja, 10 ton moke in 10 ton ostalega blaga".¹⁹

Pekarske izdelke so zagotavljali celjska Mestna pekarna, ki so jo zgradili v Gaberjahu, ter privatnika Geršak v Trnovljah in Mlakar. Slaščičarski izdelki so bili najprepoznavnejši pri Kostu Mihajloviču (Ljubljanska) in Hasanu Bakijeviču (Tomšičev trg). Leta 1970 je ponudbo popestrila celjska slaščičarna Zvezda.²⁰

Mesne izdelke so Celjanom ponujale mesnice v Prešernovi ulici, v Stanetovi ulici trgovina Benko, na Tomšičevem (Glavnem) trgu ali na tržnici. Oskrbovali sta jih podjetji Mesnine in Planina. Leta 1962 je bila slednja ukinjena, Mesnine pa so se priključile Agrokombinatu Žalec.

Zelenjavo so Celjani nabavljali v trgovinah na Tomšičevem trgu, v Prešernovi in Stanetovi ulici ali pa so jo izbirali na tržnici. "Na tržnici je marsičesa primanjkovalo - sadja, mleka in mlečnih izdelkov, jajc, solate in perutnine. Krompir je še vedno po 45 do 55 dinarjev, belo glavno zelje po 30, pa tudi po 45 dinarjev, rdeče po 60 do 80, prav tako pa tudi pesa in korenček. Za dvajset

¹⁸ Vudler Zoran, Turizem na celjskem področju 1958-1963, Celjski zbornik, 1964.

¹⁹ 35 ton dnevno, CT, št. 49, 14.12.1962, str. 6

²⁰ Orožen, 1980, str. 254

dinarjev višjo ceno imajo ohrovt, kisló zelje, pesa, po 60 do 80 dinarjev pa je tudi koleraba."²¹ Tropskega sadja (mango, papaje, avokado, ananas, kokosov oreh) skorajda niso poznali. Skromna je bila ponudba južnega sadja (citrusi, fige, rožiči). Jagod in češenj so se veselili spomladi, pomaranč pozimi. Izbira je bila skromna. Primanjkovalo je pravega čaja, kave in tehničnih aparatov.

Foto 5: ZNANA CELJSKA PODJETJA
(Vir: CT, 1962, št. 51-52)

3.2.7 Promet

Leta 1961 so uvedli novo poimenovanje cest. Iz cest I., II. in III. reda so nastale magistralne, regionalne in občinske ceste. Za ceste so skrbeli cestni nadzorniki, ki so imeli svoj sedež v Celju, Šoštanju, Radmirju, na Vranskem, v Radečah, Šmarju in Brežicah.²²

V avtobusnem mestnem prometu so istega leta uvedli nove avtobusne proge Ostrožno - Celje in Celje - Štore. Avtobus je vozil vsak dan povprečno desetkrat dnevno.²³ Istega leta je bila zgrajena tudi cesta Svetina - Celjska koča. Celjska turistična zveza je od sredine leta 1962 v izložbi poleg kina Metropol v Stanetovi ulici dnevno izobešala poročila o stanju in prevoznosti cest na Celjskem.

Leta 1966 so podrli staro bencinsko črpalko na obnovljenem celjskem križišču Gregorčičeve in Vodnikove ulice, ki je bilo najbolj prometno celjsko križišče. Dve leti kasneje smo dobili prvi semafor pred glavno pošto.

Precej delovnih kolektivov je svojim delavcem omogočilo nakup mopedov s poceni krediti. Prednost so imeli tisti, katerih stanovanje je bilo bolj oddaljeno od službe.²⁴ Od avtomobilov je bil najbolj razširjen »fičko«. Ponudba osebnih vozil se je razširila v 70. letih, saj so se takrat poleg avtomobilov Crvene zastave (101), pojavile tudi tuje znamke, Opel, Renault in Citroenova "žaba" ter "spaček".

Foto 6: VESPA - SANJE MLADIH
(Vir: Albin Čater, Celje)

²¹ CT, 1962, št. 49, str. 8

²² Orožen, 1980, str. 161

²³ CT, 1962, št. 36, str. 6

²⁴ CT, 1962, št. 2, str. 5

Foto 7: **FIČKO JE BIL KRALJ**
(Vir: Ana Šumič, Celje)

V šestdesetih letih so odgovorni razmišljali tudi o izgradnji gondolskih žičnic na Celjsko kočo in na Stari grad. Celjsko kočo so želeli povezati s Svetino v rekreativno smučarsko središče, Stari grad pa je sredi šestdesetih letno obiskalo več kot 50 tisoč ljudi.²⁵

Za poštni, telefonski in telegrafski promet je bila zadolženo podjetje PTT (pošta, telegraf, telefon). Po letu 1964 je PTT Celje vključevala 44 poslovalnic. Na enoto je bilo vezanih 3663 prebivalcev. Leta 1968 je bila celjska omrežna skupina (13 avtomatskih central in 18 poš) vključena v avtomatski medkrajevni promet. V Celju smo imeli vključenih 8 teleprinterjev, na področju celjskega podjetja pa je bilo speljanih 889398 km vodov. Mesto je imelo okoli 1800 telefonskih priključkov. Telefonske številke so bile štirimestne.²⁶

Železniški promet je postajal vse bolj nepogrešljiv. V začetku šestdesetih let je industrija na celjskem področju dnevno potrebovala veliko vagonov - Rudnik lignita Velenje 500, Cinkarna Celje 60, Železarna Štore pa 100 vagonov. Leta 1961 so na progi Zidani Most - Maribor začele voziti dizelske lokomotive. Že od leta 1959 so potnike prevažali z motornimi vlaki Fiat in Goša. Varnostne naprave in 4 kretnice v Celju so leta 1961 elektrificirali, leto dni kasneje pa je bil zgrajen prvi tir na tovorni postaji Čret.²⁷

---

²⁵ Lepo mesto, 1966, št. 2, str. 4

²⁶ Orožen, 1980, str. 243

²⁷ Železniška postaja Celje - zgodovina. <http://www.vlaki.info/index.php?sid=9731c3cb>, 2.3.2012

3.3 Izobraževanje

Konec šestdesetih let je Celje izgubljalo sloves razvitega mesta s svetlo prihodnostjo. Neustrezna je bila izobrazbena sestava. Veliko mladih je odšlo na delo v druga mesta ali v tujino. Tretjina šoloobveznih otrok ni končala osnovne šole. Celjsko gimnazijo je leta 1960 obiskovalo 845 dijakov, leta 1969 pa 792. V šestdesetih letih smo imeli v Celju tudi učiteljske, Ekonomsko srednjo šolo, Trgovsko šolo, Gostinsko šolo, Metalurško šolo Štore, Tehniško šolo, Šolski center Borisa Kidriča, Kmetijski izobraževalni center v Medlogu, Šolo za zdravstvene delavce in Ljudsko univerzo. Študiralo je komaj 1,23 % prebivalstva, kar je bilo pol manj od jugoslovanskega povprečja. Celjsko gospodarstvo je takrat potrebovalo približno 500 različnih strokovnjakov.²⁸

3.3.1 Vrtci

"Po vojni so v varstvenih zavodih združevali otroške vrtce, dnevna zavetišča za osnovnošolce (podaljšano bivanje) in mladinske domove za trajno naseljeno mladino ("sirotišnice"). Do konca petdesetih let so se ustanove specializirale. Prvi celjski vrtec - Dom Tončke Čečeve (ustanovljen leta 1945) je leta 1962 imel 6 oddelkov (2 oddelka dojenčkov ter 2 oddelka predšolskih in 2 oddelka šolskih otrok). Sedež je imel v Westnovi vili na Mariborski ulici. Leta 1967 se je domu Tončke Čečeve priključil vrtec Otona Župančiča v Aškerčevi ulici (ustanovljen leta 1950). V začetku sedemdesetih so dogradili pionirski dom Cvetke Jerinove, ki se je specializiral za dnevno varstvo otrok.

V novo zgrajenem naselju Otok se je v vili v Jurčičevi ulici ob Savinji nahajal vrtec Anice Černejeve. V njem je bilo prostora za 70 otrok. V njegovem sklopu so odprli zavetišči na Malgajevi in Trubarjevi ulici. Leta 1964 so porušili evangeličansko cerkev v parku v Trubarjevi ulici, leta 1966 pa so v vilo, kjer je do konca vojne prebival luteranski pastor, naselili vrtec. Tako je vrtec nudil vzgojno varstvo 240 otrokom.

Na severnem robu mesta je od leta 1961 deloval vrtec Zarja. Posloval je v različnih prostorih, leta 1969 pa je bil v Drapšinovi ulici zgrajen osrednji vrtec za 120 otrok."²⁹

3.3.2 Osnovnošolsko izobraževanje³⁰

Leta 1950 so sedemletne šole ukinili. Gimnazije so postale osemletne, osnovne šole štiriletne - 4 razredi osnovne šole in 4 razredi nižje gimnazije. V šolskem letu 1957/1958 so osnovne šole v večjih krajih spremenili v osemletke, ki so jim kasneje priključili osnovne šole v manjših krajih. Določili so, da otroci iz teh krajev obiskujejo višje razrede matičnih šol (osemletk). Kjer je bilo potrebno, so za prevoz otrok poskrbele občine. Gimnazijam so pustili samo višje razrede. Mesto Celje je poslej (brez novih pridobitev) imelo tri popolne osemletke.

Vzporedno z naraščanjem števila prebivalstva in z izgradnjo novih stanovanjskih naselij v začetku šestdesetih let je začelo primanjkovati šolskih prostorov.

Prva osnovna šola Celje v Vrunčevi ulici je bila naslednica okoliške šole. Leta 1958 je šola obiskovalo 1310 otrok, leta 1969 pa 644.

Na Gregorčičevi ulici si je II. osnovna šola šolske prostore delila s pedagoškim šolskim centrom. Šola je 1957. leta obiskovalo 1012 otrok, leta 1969 pa 531 učenk in učencev. Leta 1974 se je II. osnovna šola Celje prestavila na Ljubljansko cesto.

Tretja osnovna šola Celje se je nahajala v Vodnikovi ulici. Bila je naslednica dveh meščanskih šol in II. gimnazije. Leta 1958 je šola obiskovalo 1154 otrok, leta 1963 pa 1231.

²⁸ Goropevšek, 2001, in Orožen, 1980

²⁹ Orožen, 1980, str. 612

³⁰ Orožen, 1980.

Leta 1955 so kot štirirazrednico odprli osnovno šolo na Polulah (1958 - 290 učencev, leta 1969 - 1018 učenk in učencev), ki je v šolskem letu 1964/1965 postala osemletna.

Leta 1959 je vrata 802 učencema odprla nova šola na Hudinji. Leta 1964 se je šoli priključila štirirazrednica na Ljubečni.

V Celju je že od leta 1934 delovala tudi "posebna" šola, Osnovna šola Ivanke Uranjek. Obiskovali so jo učenci, za katere je komisija menila, da ne bi mogli uspešno napredovati v redni osnovni šoli. K njej so bili priključeni tudi oddelki v Vojniku in na Dobrni. Leta 1962 jo je obiskovalo skupaj 214 učenk in učencev, leta 1969 pa 496.

3.3.3 IV. osnovna šola Celje³¹

V začetku šestdesetih let so bile šole prenatrpane. O odločitvi za gradnjo četrte osnovne šole v Celju lahko preberemo: "Da so celjske tri osnovne šole že prenatrpane, je znana stvar. Zato ne preostane nič drugega kakor graditi zopet novo šolo. Toda kje? Odkar se je gradnja stanovanjskih blokov in hiš preselila z Otoka na Dečkovo naselje, so odgovorni ljudje prišli do prepričanja, da spada nova šolska zgradba v ta okoliš."³²

Četrto osnovno šolo Celje je načrtoval Emil Navinšek, ki mu je bila naša šola že 35. projekt po drugi svetovni vojni. Gradnja je potekala v obdobju 1961-1962. Za zgradbo so značilne osrednje avle v prostoru in ob strani nizajoče se učilnice. Nadstropja so povezana z osrednjim širokim stopniščem. Učilnice so dobile boljšo osvetlitev. Parket in umivalnik s tekočo vodo v učilnicah sta postala standard. Kuhinja in jedilnica sta postali del obveznega dodatka.³³

V Celjskem tedniku lahko preberemo, da je bila "nova šola eden najlepših in prostorsko zelo smotrno urejenih šolskih poslopij v Celjskem okraju. Z novo šolo se je površina šolskih prostorov povečala z 22800 na 26800 kvadratnih metrov. Šola ima 16 učilnic ter specializirane učilnice za gospodinjstvo, tehnični pouk, risalnico in telovadnico."³⁴ V šolo je bilo v prvem šolskem letu vpisanih 1044 otrok. Skupaj je bilo zaposlenih 47 oseb - 37 učiteljev, 5 snažilk, 2 kuharici, hišnik, tajnica in finančni režiser. V šolskem letu 1962/1963 so v šolski knjižnici imeli 1306 knjig. Na šoli je delovalo 8 krožkov. Šolski uspeh je bil 91,5 %. Srednja ocena je znašala 3,4, obisk pa je bil 95,6%. Med leti 1964 in 1967 je bila šoli kot podružnica priključena šola v Šmartnem v Rožni dolini. Leta 1969 je šolo obiskovalo 1017 učenk in učencev.

Foto 8: IV. OSNOVNA ŠOLA CELJE - PRVOMAJSKA PARADA 1963
(Vir: Šolska kronika, 1963)

³¹ Šolska kronika, 1963

³² Celjski tednik, 1961, št. 31, str. 6

³³ Bulatović in avtorji, 1993

³⁴ Celjski tednik, 1962, št. 35, str. 1

Učenec Vladimir Srčič³⁵ je novo šolsko leto takole opisal : "Vrata šolskega poslopja se spet odpirajo. Počitnice so že davno minile in vse učilnice so zaživele kakor čebelnjaki. Nato pozvoni šolski zvonec. Počasi se otroci pomirijo in pridno poslušajo učitelje. Med otroki so tudi taki, ki letos prvič hodijo v šolo. Mirno sede za mizicami. Že se uče prve črke in tudi številke že poznajo. »Ena, dve, tri... « doni v prvem razredu. Spet zazvoni zvonec. Otroci mirno pospravijo šolske stvari in prav tako mirno zapuste učilnico. Urno se obujejo in oblečejo. Na hodniku se postavijo v vrste in z učiteljico zapustijo šolsko poslopje. Tisti, ki se vozijo s kolesom v šolo, sedejo nanj in zdrvijo proti domu. Tudi učenci višjih razredov se pridno uče. Tudi njih prekine zvonec. Toda ti ne obstojijo v vrstah. Drug za drugim, križem kražem stečejo po stopnicah navzdol. Nova šola ob Dečkovi cesti je ena najlepših šol v Celju. Ima šestnajst lepih učilnic s sodobno opremo, risalnico, pisarno, zbornico, pevsko sobo, govorilnico, pionirsko sobo, številne kabinete itd. Z veseljem hodimo v našo lepo, novo šolo in radi jo imamo."

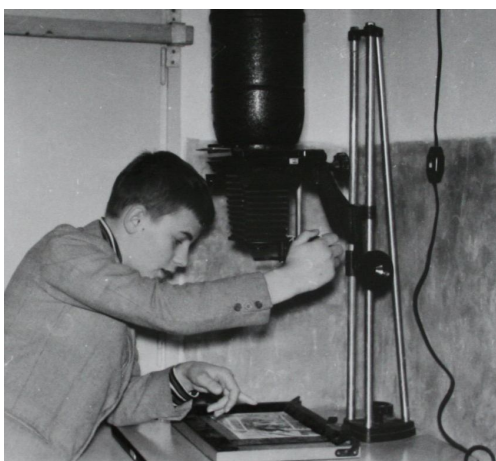

Foto 9 in 10: **IV. OSNOVNA ŠOLA CELJE - FOTOGRAFSKI IN TEHNIŠKI KROŽEK**
(Vir: Šolska kronika, 1963)

Foto 11 in 12: **IV. OSNOVNA ŠOLA CELJE - GOSPODINJSKI IN PROMETNI KROŽEK**
(Vir: Šolska kronika, 1963)

³⁵ Vladimir Srčič, Nova šola, Vaša pisma, CT, 1962, št. 45, str. 8

3.3.4 Spomini na šolo

Ljudje s podeželja se šole spominjajo drugače kot meščani.

V šolo so hodili peš tudi po več kilometrov. V času kmečkih opravil so izostali od pouka, saj je bilo delo doma marsikje pomembnejše kot znanje, ki so jim ga vbijali v glave v šolah. Pogledi na izobrazbo pa so se sčasoma spreminjali "O, včasih pa je bilo to drugače! Moj oče se za moj šolski napredek sploh ni zanimal. To niti važno ni bilo tedaj. In potem se mi je trgovina obnesla bolje kakor tebi profesura... Danes pa je potrebno znanje, če ti je do uspeha v življenju," preberemo razmišljanja Frana Roša v članku o pomenu izobrazbe.³⁶

Med šolske potrebščine so sodile barvice, svinčniki, nalivna peresa. "Kemičnih svinčnikov - kulijev" ali flomastrov niso poznali. Imeli so tudi radirko, ki so jo pogosto uporabljali, saj je bilo tako čarobno brisati napisano. In TOZove (Tvornica olovka Zagreb - tovarna barvic Zagreb, op.a.) radirke so dišale po bencinu. Imeli so tudi že šestilo in lesene trikotnike za načrtovanje pri geometriji. Zvezki so bili zaviti v modri ali rjavi ovojni papir. Za matematiko so uporabljali karirast zvezek, za ostale predmete črtaste. Šolske table so bile črne, nanje pa so učiteljice pisale z belo kredo. Ponekod so namesto zvezkov še uporabljali tablice in kredo oziroma kamenčke za pisanje. Kar so napisali, so se morali naučiti, ker so s tablic sproti brisali zapis. Delovnih zvezkov niso poznali, manj je bilo tudi učbenikov. Domačih nalog je bilo malo ali nič, več pa je bilo praktičnih nalog. Veliko snovi so ponavljali in utrjevali v šoli. Če se snovi niso naučili, če so čakali ali nagajali sošolcem, so jih ponekod še vedno dobili z lesenim ravnilom po prstih, večjim lesenim metrom po riti ali pa so bili kaznovani s klečanjem v kotu. Učiteljicam so nagajali tako, da so "streljali" z gumico ali jim odvili ventilček na kolesu.

Šolskih telovadnic ni bilo povsod. Igrali so se boj med dvema ognjema. Ponekod so v šoli imeli samo eno gumijasto ali usnjeno ("tapravo") žogo. Poleti je še marsikateri anketiranec v šolo hodil bos, pozimi pa obut v debele nogavice in gumijaste škornje. Marsikdo je imel samo ene "boljše" hlače, srajco in pleteno jopico. Prav vsi pa so bili veseli in ponosni, da so končali osnovno šolo in so odšli v srednjo ali poklicno šolo.

Seveda so bili pogoji v mestu boljši. Standard je bil višji. Veliko je bilo krožkov. Na IV. osnovni šoli Celje so v šolskem letu 1962/63 delovali fotografski, likovni, literarni, dramski, pevski in gospodinjski krožek, kasneje še prometni, strelski, rokoborbeni, stenografski in folklorni. Petje v pevskem zboru je bilo častno. V okviru šole so obiskovali tudi poletne kolonije na morju ali na Mozirski planini. Končne izlete so organizirali na bližnje celjske hribe (Petriček, Anski vrh, Stari grad, Svetina, Golte, Logarska dolina).

V sklop šole so sodile tudi šolske knjižnice. Na IV. osnovni šoli Celje so v šolskem letu 1962/1963 v knjižnici imeli 1306 knjig. Na šoli je bilo 984 naročnikov mladinskega tiska (Ciciban, Pionir, Pionirski list in Kurirček ter knjige mladinskih zbirk Čebelica, Sinji galeb, Kondor in Mladina).³⁷ Leta 1969 so na zavodu imeli že tri knjižnice (učiteljsko, pionirsko in mladinsko) s skupaj 4832 knjigami.³⁸

Vsaka šola je bila vpeta v okolje, kjer se je nahajala. Učenci, učitelji in krajani so izdatno pomagali pri urejanju šolskih okolic. V šolskem letu 1962/1963 so na IV. osnovni šoli Celje skupaj opravili 3418 udarniških (delovnih) ur.

---

³⁶ CT, 1962, št. 49, str. 8.

³⁷ Šolska kronika, 1963

³⁸ Orožen, 1980, str. 360

Foto 13: **UDARNIŠKO DELO 1962**
(Vir: Šolska kronika, 1963)

Šola je bila osrednja ustanova, kjer so potekale državne proslave (8. februar - Prešernov praznik, 27. april - dan Osvobodilne fronte, 1. maj - praznik dela, 25. maj - dan mladosti, 4. julij - dan borcev, 29. november - dan republike, 4. december - dan JLA, krajevni prazniki ipd.) Proslave so bile podobne povsod - pevski zbor je najprej odpel nekaj pesmi, sledile so recitacije. V ozadju niso smeli manjkati državni simboli - državne in republiške zastave in grbi. Proslavo so vedno pozdravili častni govorniki. Posebej častna so bila članstva v Zvezi pionirjev (ob koncu prvega razreda) in Zvezi mladincev (v sedmem ali osmem razredu). Ob sprejemu med Titove pionirje so prirejali svečane proslave. Učenci so dobili rdeče pionirske rutice, pionirsko značko in modro titovko, ki so jih ponosno nosili na vseh pomembnejših proslavah. "Obvezna" obleka je bila bel puli ali srajca, temno modro krilo in bele žabe za dekleta ali temno modre hlače za fante.

Foto 14: **IV. OSNOVNA ŠOLA CELJE - PROSLAVA OB DNEVU REPUBLIKE 1962**
(Vir: Šolska kronika, 1963)

3.4 Umetnost in kultura

V šestdesetih letih je življenje v Celju dobivalo meščanski značaj.

Leta 1961 je celjska oblast dala soglasje k ustanovitvi Plesne šole Celje. Leto dni kasneje sta bila v mestu ustanovljena Hortikulturno društvo ter Zavod za spomeniško varstvo. Odprli so novozgrajeno stavbo sodišča in likovni salon ter začeli obnavljati bivši magistrat. Celjska mestna knjižnica se je preselila v nove prostore. Začeli so urejati študijsko knjižnico. Oba celjska kinematografa sta bila polno obiskana. Plodno je bilo delo umetnikov v Slovenskem ljudskem gledališču. Zmeraj več je bilo naročnikov časopisa.

3.4.1 Film, ples in glasba

V povojnem času je film pritegnil vedno več navdušencev. Sprva so prevladovali vojaški filmi, kasneje komedije in tuji filmi z lahkotnimi vsebinami. Filmii so bili črnbeli, redki barvni. Leta 1964 so bili v Metropolu in Unionu najbolj obiskani filmi: Ne joči, Peter (17330 gledalcev v 34 predstavah), Srečno, Kekec (14288 gledalcev v 29 predstavah), Trije mušketirji (16517 gledalcev v 30 predstavah).³⁹

Priljubljena zvrst glasbe takratnega časa je bil jazz, čeprav mu komunistična oblast ni bila naklonjena. Rock je postajal glasba mladih. Vpeljal je nov način igranja, električno in bas kitaro ter "težke" tone. Rokerji so imeli tudi poseben imidž: ozke hlače, kavbojke (riflovke), suknjiče in dolge lase. V zgodnjih 70. letih se je začelo hipijevsko gibanje z geslom "Mir, ljubezen in svoboda".

K razvoju glasbene kulture v Celju je ključno pripomogla glasbena šola. V šestdesetih letih jo je vodil Egon Kunej, ki delo takole ocenjuje: "Danes je šola že blizu srednje stopnje, ki izhaja na eni strani iz rastočega kvalitetnega kadra predavateljev, na drugi strani na solidnem muzikalnem razvoju učencev. Stalnih učnih moči je 10, honorarnih 7. Predmetnik obsega pouk skoraj vseh orkestralnih instrumentov (violina, violončelo, kontrabas, flavta, klarinet, trobenta, rog, pozavna), klavirja in solopetja. Sistematično je urejen pouk teorije od I. do VI. razreda."⁴⁰

Na glasbenem področju je bilo ustvarjalno Delavsko prosvetno društvo "Svoboda" Celje. V njegovem okviru je deloval moški pevski zbor (1954 - Boris Ferlinc, 1964 - Julij Gorič, 1977 - Vid Marcen), Harmonikarska šola (Oskar Leskovšek, Albert Završnik) ter Tamburaška sekcija DPD Svoboda Celje.

"V Celju je bilo popularno tudi zborovsko petje. Leta 1961 je v mestu potekal že četrti festival mladinskega petja. Na njem je sodelovalo 844 mladinskih zborov s 42934 pevci. Mladinski pevski festivali so se odvijali vsaki dve leti. Mladinski zbori so leta 1963 nastopili na šolskih prireditvah 2.398-krat, na javnih prireditvah pa 1325-krat. Na te proslave so vnesli svežino, iskrenost in prisrčnost, kakor tudi polno mladostne vedrine in zanosa."⁴¹

---

³⁹ CT, 1965, št. 1, str. 12

⁴⁰ Egon Kunej, K problematiki celjske glasbene kulture, Celjski zbornik, 1962, št. 4, str. 6

⁴¹ Vreže, Zborovsko petje v Celju, CZ, 1965, str. 7

3.4.2 Kulturne ustanove in razstave

Leta 1962 je Celje dobilo stalno likovno razstavišče. Društvo likovnih umetnikov je v novih prostorih pripravilo razstavo kiparskih del Ivana Napotnika. Decembra 1962 so pod pokroviteljstvom Gospodarske zbornice v celjskem Likovnem salonu odprli razstavo uporabne umetnosti, ki "nazorno kaže, kako dosežki čiste umetnosti lahko estetsko oplemenitijo predmete, ki naša stanovanja ožive... Industrija bi z umetnikovo idejo lahko vzgajala kupce in krepila estetski občutek družbe.... Naš nacionalni okus je vendarle še dokaj nepokvarjen in škoda bi ga bilo kvariti s kičem".⁴²

Foto 15: RAZSTAVA UPORABNE UMETNOSTI V CELJU, 1962
(Vir: CT, 1962, št. 51-52)

Leta 1963 je salon organiziral 7 razstav: sodobna slovenska grafika, umetniške fotografije Viktorja Berka, grafika Karla Zelenka, kipi Ivana Napotnika, slike Franceta Slane in partizanske grafike Božidarja Jakca.

Slovensko ljudsko gledališče v Celju je bilo eno najuspešnejših v Sloveniji. Do upokojitve leta 1962 ga je vodil Fedor Gradišnik. Nasledil ga je Bruno Hartman, njega pa leta 1965 Slavko Belak. V njegovem času se je povečalo število abonmajev in abonentov. Pridobili so dijake srednjih šol. Tudi najmlajši so prišli na svoj račun. Leta 1962 so z igro Tubily sodelovali na Sterijinem gledališču v Novem Sadu, pod Vodnim stolpom pa so igrali Shakespearovo igro Kar hočete. Leta 1963 in 1964 so priredili Tedna slovenske dramatike, ki so se ju udeležila vsa slovenska poklicna gledališča. Posredno sta bila tedna vzpodbuda za kasnejše organiziranje Borštnikovih srečanj v Mariboru. V sezoni 1964/1965 so na starem gradu igrali Novačanovega Hermana Celjskega ter organizirali večer slovenske ljubezenske poezije.

V šestdesetih letih so v celjski ansambel vstopili priznani igralci: Janez Bermež (1962), Branko Grubar (1964), Anica Kumer (1965), Borut Alujevič (1966), Miro Podjed in Bogomir Veras (1968). V šestdesetih letih pa so celjsko gledališče zapustili Branko Gombač, Andrej Hieng, Janez Škof, Volodja Peer, Zlatko Šugman, Andrej Nahtigal idr.⁴³

⁴² Umetnost za vsak dom, CT, 1962, št. 52, str. 8

⁴³ Orožen, 1980, str. 490

Celjanom je bilo dobro znano in med njimi cenjeno tudi Kulturno umetniško društvo Zarja Trnovlje, ki ga je od leta 1954 vodil Štefan Žvižej.⁴⁴

Leta 1962 je bil skoraj vsak drugi prebivalec občine Celje član knjižnice. V letih 1954 do 1962 je knjižnica delovala v prostorih nekdanje Južnoštajerske hranilnice na Cankarjevi cesti 13, leta 1962 pa se je preselila v nove prostore na Šlandrovem trgu poleg gledališča. Knjižnica je postala ena redkih v Sloveniji, kjer je bil bralcem omogočen prosti pristop. Prostorska stiska pa je pestila tudi Študijsko knjižnico. Leta 1962 je izdala 26000 knjižničnih enot in zabeležila 20000 bralcev. V čitalnici je bilo prostora le za 18 bralcev, tretjino knjižničnega gradiva pa so imeli v zabojih. "Potreba po novi knjižnici bo kmalu zadovoljena, saj so se leta 1962 začeli dogovarjati o ureditvi zahodnega krila grofije ob Savinji in ureditvi knjižničnih prostorov v njem. V pritličju je muzej, v prvem nadstropju bo na voljo čitalnica s 40 sedeži, v skladišču pa bo mesta za 120000 zvezkov, kar naj bi zadostovalo za naslednjih 20 let."⁴⁵

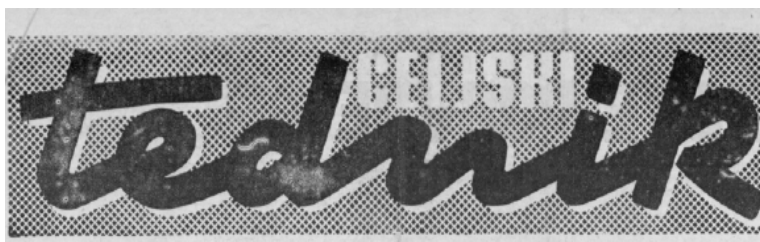

Foto 16: LOGOTIP CELJSKEGA TEDNIKA
(Vir: CT, 1962)

Osrednji celjski in regijski časopis je bil Celjski tednik, ki je pod tem imenom začel izhajati leta 1955. Leta 1968 je izdajo časopisa prevzelo Časopisno podjetje Delo. Časnik se je preimenoval v Novi tednik.

Leta 1969 je Občinska konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije začela izdajati Obraze, časopis za kulturo in literarno ustvarjanje. Glavni urednik časopisa za literarno ustvarjanje mladih je bil Drago Medved.⁴⁶

Že kmalu po II. svetovni vojni so domače območje predstavili tudi s strokovnega področja. Leta 1951 je izšla prva številka Celjskega zbornika. Objavljal je strokovne prispevke s področja geologije in geografije, zgodovine, umetnostne zgodovine, sodobnega leposlovja, glasbene umetnosti, arheologije, zdravstva, gospodarstva idr.⁴⁷

Veliko zanimivega o lastnem mestu so Celjani lahko prebrali tudi v glasilu Olepševalnega in turističnega društva Celje Lepo mesto (danes Naše mesto), ki je začelo izhajati leta 1961. Letno so izdali dve do tri številke glasila. Glavni urednik je bil Zoran Vudler.⁴⁸

⁴⁴ Orožen, 1980, str. 503

⁴⁵ Vlado Novak, V letu 1963: študijska knjižnica in muzej, CT, 1962, št. 51-52, str. 8

⁴⁶ Goropevšek, 2001.

⁴⁷ Orožen, 1980, str. 527

⁴⁸ Goropevšek, 2001.

3.5 Šport

Šestdeseta leta so bila ustvarjalna tudi na športnem področju. Leta 1961 je Slovenec Jože Šlibar s smučarskim skokom, dolgim 141 m, v Obesrtdorfu postavil svetovni rekord. Vsi so navijali za orodnega telovadca Mira Cerarja, ki je bil v letih 1958 - 1970 v svetovnem vrhu. Na olimpijskih igrah v Tokiu (1964) in v Ciudad Mexicu (1968) je osvojil zlato medaljo. Na svetovnih in evropskih prvenstvih je osvojil 30 kolajn, največ na konju z ročaji. Celjane so navduševali nogometaši in hokejisti. Hokej je imel veliko privržencev. V sezoni 1961/1962 so naslov jugoslovanskega prvaka šestič osvojili hokejisti slovenskega kluba HK Jesenice. HK Ljubljana je bil drugi.

Konec šestdesetih let je Občinska zveza za telesno kulturo vključevala preko 2600 članov. V občini je bilo 15 odbojkarskih, 10 rokometnih, 9 košarkarskih, 7 nogometnih in 4 teniška igrišča, 14 telovadnic, 3 kegljišča in 2 strelišči. Že v petdesetih so odprli nov atletski stadion Borisa Kidriča ob Kersnikovi. Imeli smo plavalni bazen ter umetno drsališče.

Leta 1962 je Celjanka Halka Šušteršič osvojila naslov državne prvakinja v umetnostnem drsanju. Celjsko drsališče so sprva uporabljali in vzdrževali posamezni navdušenci, kasneje umetnostni drsalci. Leta 1948 so se jim pridružili celjski hokejisti. "Posamezni zanesenjaki Hokejsko-drsalnega kluba Celje so v barakah dežurali cele noči in polivali ledeno ploščo, da so zjutraj lahko drsalci trenirali. Tako je v povezavi s Cinkarno Celje dozorela ideja o gradnji drsališča. Oktobra 1963 so začeli graditi umetno drsališče v celjskem parku, ki je bilo odprto sredi novembra 1966."⁴⁹

Plavanje (kopenje) ima v Celju že dolgoletno tradicijo. Nekdaj je bilo omejeno na reko Savinjo, 1957. pa so odprli bazen, katerega konstruktor je bil Stanko Bloudek. Zgrajen je bil večinoma s prostovoljnimi delom in zato upravičeno dobil naziv Ljudsko kopalnišče. V 60. letih so bili plavalci združeni v Železničarski plavalni klub Neptun (1956-1979).

Leta 1963 je Atletsko društvo Kladivar Celje imelo 264 članov. Od ustanovitve je osvojilo več kot tisoč naslovov slovenskih in državnih prvakov v vseh kategorijah, prispevalo več kot petsto reprezentančnih nastopov, več kot sto državnih rekordov, osvajalo odličja na največjih tekmovanjih, dalo 19 olimpijcev in en svetovni rekord - Stanko Lorger, Alma Butia, Mirko Kolnik, Olga Šikovec, Miro Kocuvan, Roman Lešek idr.⁵⁰ Članica AD Kladivar Celje Draga Stamejčič je leta 1964 v teku na 80 m z ovirami izenačila svetovni rekord, kar je bil takrat za Slovence vrhunec v atletiki.

Foto 17: STANKO LORGER SE JE KONEC LETA 1962 DOKONČNO POSLOVIL OD AKTIVNEGA UDEJSTVOVANJA V ATLETIKI IN POSTAL UČITELJ MATEMATIKE NA CELJSKI EKONOMSKI ŠOLI.

(Vir: CT, 1962, št. 51-52)

Veliko navdušencev je imel tudi celjski nogomet. Znameniti celjski Kladivar je že v petdesetih letih dobil konkurenco. Leta 1952 je bil ustanovljen Železničarski nogometni klub s sedežem na Skalni kleti. Dve leti kasneje so gaberski zanesenjaki obudili svoj Olimp. V sezoni 1963/1964 so v slovenski ligi nastopali vsi trije celjski nogometni klubi in to so bila prav gotovo zlata leta celjskega nogometa.⁵¹

⁴⁹ CT, 1966, št. 12, str. 12

⁵⁰ zgodovina AD Kladivar Celje, <http://www.ad-kladivar.si/zgodovina.html>

⁵¹ Nogometni klub Celje, http://nkcelje.si/index.php?option=com_content&view=article&id=61&Itemid=72

Celjski Aero-klub je na tekmovanju z motornimi in jadralnimi letali leta 1965 dosegel odlične rezultate. Franc Januš je postal zvezni prvak, Mulej, Januš in Pukl pa prvaki ekipnega prvenstva.⁵²

Celjani so tudi veliko planinarili. Leta 1963 je predsednika Planinskega društva Celje Tineta Orla nadomestil Dušan Gradišnik. Celjsko planinsko društvo je bilo med največjimi društvi v sestavi Planinske zveze Slovenije. Leta 1964 je bilo vanj vključenih 2580 članov, od tega 668 mladincev in 446 pionirjev. V njegovi sestavi so delovali mladinski odsek, gorska reševalna služba, alpinistični odsek. Leta 1962 sta nastali tudi samostojni društvi Emo in Aero, ki pa sta bili povezani z matičnim. Celjski alpinisti so bili sila dejavni. Začrtali so veliko prvenstvenih smeri v slovenskih in evropskih gorah. Legenda celjskega alpinizma Ciril Debeljak - Cic se je leta 1962 udeležil prve slovenske (jugoslovanske) himalajske odprave na indijski Trisul (7120 m). Leta 1965 se je udeležil jugoslovanske odprave na nepalski Kangbačen (7902m).⁵³

---

⁵² CT, 1965, št. 2, str. 2

⁵³ Zgodovina planinskega društva Celje, <http://www.planinsko-drustvo-celje.si/>, 2.3.2012

3.6 Zdravje in higiena

Osrednja celjska zdravstvena zavoda sta bila celjska bolnišnica in zdravstveni dom. Bolnišnico so sčasoma dozidavali in odpirali nove specializirane oddelke.

Kot poseben zdravstveni zavod je delovala reševalna postaja. Leta 1962 so imeli v okraju 27 reševalnih vozil, opravili so 12000 voženj in prevozili skupaj skoraj 310000 km.⁵⁴

Foto 18: **REŠEVALNO VOZILO**
(Vir: CT, 1963, št. 2)

Obratne ambulante so imela nekatera večja celjska podjetja - štorski železarji, Emo, Metka, Kovinotehna in Ingrad. Posebno zdravstveno službo si je ohranila tudi železnica. Leta 1962 so v Cinkarni Celje zgradili eno najmodernejših obratnih ambulant v državi, saj je sodilo delo v Cinkarni med zdravstveno najbolj izpostavljeno in ogroženo.⁵⁵

Posebno pozornost so namenjali mladini. V okviru šolskih zdravstvenih pregledov so leta 1963 ugotovili, da z zdravstvenim stanjem mladih in higieno ne morejo biti zadovoljni. Osrednji problem je bila zobna gniloba. Glavni vzrok je bilo premalo fluoriranja, preveč uživanja drobljene hrane ter neredna čistoča zob. Na dan pregleda je bilo nečistih (slaba higiena) 14% otrok s podeželskih šol in 4% pregledanih otrok z mestnih šol. Menili so, da bodo morali starši in šole za te probleme bolje poskrbeti. Slabo držo so ugotovili pri 57% otrocih s podeželja in pri 35% mestnih otrok. Opozarjali so na pravilno držo pri pisanju in branju ter domačem delu. Priporočali so nošenje šolskih torbic na hrbtu in redno telesno vadbo. Tudi ocene hranjenosti niso dale zadovoljivih rezultatov. Ustrezno hranjenih je bilo komaj 35% otrok. Opozorili so, da v prehrani primanjkuje beljakovin, vitaminov in rudninskih snovi in da čaj, kruh in marmelada niso ustrezna in zadovoljiva malica.⁵⁶ Leta 1962 je šolsko prehrano v Celju prejemale nad 3000 otrok, 230 od teh brezplačno. Mesečni prispevek staršev za prehrano je znašal 150 - 200 din.⁵⁷

Mestni prebivalci so imeli boljše možnosti zdravljenja kot podeželani in so živeli v boljših higienskih razmerah. Na podeželju so se marsikje umivali še vedno v škafu ali lavorju. Stranišče je bilo navadno zunaj hiše – na »štrbunk«. Kopalnice so uporabljali v mestih. V starejših hišah so bila ponekod stranišča skupna (Tomšičev trg), ponekod pa so se nahajala v hodnikih (dvorišča v Zidanškovi ulici), ločeno od bivalnih prostorov. Novejše gradnje so že imele kopalnice in

⁵⁴ CT, 1963, št. 2, str. 3

⁵⁵ Zdravje največ velja, CT, 1963, št. 2, str. 10

⁵⁶ Veber, 1963, str. 222

⁵⁷ CT, 1962, št. 34, str. 3

stranišča, ki so jih ogrevali s pečmi na drva ali premog. Ponekod so že imeli električne peči. Kadi so bile keramične ali emajlirane. Umivali so se z milom in šamponom. Umivanje zob je bila vsakodnevna obveznost. Zobne ščetke so bile iz žime.

Najbolj pogoste bolezni so bile: uši, gliste, gripa - španska bolezen, vnetja ušes in grla, sepsa ali tetanus kot posledica pikov, vrezov, odprtih poškodb.

Celjani pa so v šestdesetih letih pri zdravljenju še vedno uporabljali številna domača zdravila in poznali recepte za njihovo pripravo. Za zdravljenje so uporabljali domače izdelke (kis, žajbelj, mast), čaje (npr. kamilice za želodčne in ženske težave, lipo za prehlad in proti potenju, rman za lajšanje težav z mehurjem in žolčnikom ipd.), obkladke iz trpotca in lapuha (za zdravljenje ran), žganje (pri ranah, poškodbah, zobobolu), za opekline so uporabljali kostanjev med idr.

3.7 Prosti čas

Pošteno delo je zahtevalo tudi počitek. Boljši standard je slovenskim delavcem omogočil preživljanje dopusta na jadranski obali in v novih letoviščih v alpskem svetu. Zdravilišča (Laško, Rimske Toplice, Rogaška Slatina, Dobrna, Topolšica) so v glavnem bila namenjena zdravljenju in ne oddihu.

Dopustniki so letovali v okviru sindikatov, ki so na jadranski obali zakupovali ali zgradili svoje domove za letovanje. V njih so kuhale domače kuharice. Domove so oskrbovali vzdrževalci iz podjetij. Cene so bile nižje. Oddih je razporejala posebna komisija. Rok letovanja je bil odvisen od starosti in delovne dobe v podjetju, od števila otrok, od zdravstvenih razmer in od pogostosti letovanja. V celjski Cinkarni na primer so letovali v Bohinju, na Pohorju, v Logarski dolini, Piranu, Nerezinah, na Dugem otoku, v Selcah, v Portorožu in Biogradu na moru. Jugoslovanske železnice so imele več kot 70 domov in lokacij za letovanje po vsej Jugoslaviji.⁵⁸ Konec 60. let se je začel širiti množični turizem s šotori in prikolicami v počitniških kampih.

Foto 19: **POZDRAV Z DOPUSTA NA MORJU!**

(Vir: Zora Pikl, Celje)

V prostem času so ljudje radi hodili tudi na izlete. Kompas Celje je v začetku leta 1963 vabil na izlete v Celovec na drsalno revijo, petdnevno potovanje na Sicilijo, osemdnevno potovanje v Moskvo, z ladjo pa po Sredozemlju v Afriko. Prijave je sprejemal tudi na telefonsko številko 23-50. Izletnikova ITA je ponujala avtobusne prevoze s sodobnimi avtobusi, urejanje vizumov in potnih listov, menjalnico tujih valut ter rezervacijo železniških kart in spalnikov.⁵⁹

Iz leta v leto je naraščalo število planincev. Najbližja planinska postojanka je bila Celjska koča, ki je leta 1964 že sprejela stalne goste. V Logarski dolini je bila najbolj donosna postojanka Planinski dom, ki so ga 1964 generalno obnovili. Frischaufov dom na Okrešlju je bil kmalu premajhen za množični obisk. Leta 1964 so ga povečali in obnovili ter ga 1968. povezali s telefonsko linijo. Planinci so množično obiskovali tudi Mozirsko kočo na Golteh, dom na Korošici ter planinsko kočo na Loki pod Raduho. Planinske poti so bile solidno urejene. V sredogorju je bilo veliko uhojenih poti, saj so včasih pogosteje hodili peš. Ljudje so v hribe hodili predvsem zaradi naravnih

⁵⁸ Alojz Korošec, Celje

⁵⁹ CT, 1963, št. 2

lepot, sprostitev in zaradi dobre družbe. Planinska oprema je bila skromna - bombažno perilo, pumparice in nahrbtnik, na glavi obvezni klobuk z značkami, ki jih je delala celjska Aurea, v roki pa palica za pomoč pri hoji. Čevlji so bili usnjeni z okovanim podplatom. Ob slabem vremenu so prišli prav tudi "batarji - bataškornji" (gumijasti škornji). Malice v nahrbtnikih so bile skromne. Veliko okrepčil so dobili od domačinov, mimo katerih jih je vodila pot. V šestdesetih letih so se pojavile prve gojzarice z gumijastim podplatom in najlonski anoraki.

Ena najbolj priljubljenih oblik preživljanja prostega časa med Slovenci je bilo obiskovanje športnih prireditev. Ob nedeljskih tekmah in kasneje televizijskih prenosih so bile ulice mesta prazne.

Veliko ljudi je igralo loto. Prva premija na lotu je leta 1962 znašala 100000 dinarjev⁶⁰. Mnogi so v Šempetru ali v Krškem obiskovali tombole - igre na srečo, pri kateri je o dobitkih odločalo izžrebanje števil.

Več kot polovica Celjanov je bilo priseljencev. Navade podeželja in zveze s podeželjem so prinesli s seboj. Velikokrat so doma na podeželju ostali sorodniki. Nedeljski izleti k "starim staršem na kmete" so bili redni, predvsem v času spravila pridelkov. Obiski v času kolin so bili praktični.

Posebej svečane so bile zabave ob krstih, prvih obhajilih, birmah ali porokah. Bolj kot rojstne dneve so na podeželju praznovali godove.

Foto 20: **LJUDSKI GODCI LETA 1963**
(Vir: Štefka Marinič, Ljutomer)

Zabavna so bila silvestrovanja v gostilnah ali združnih domovih in delovnih organizacijah. Množice so se udeleževale pustovanj, proslav (dan republike - 29. november) ali kresovanj (1. maj). Za prvi maj so pihalni orkestri z igranjem udarniških pesmi prebujali Celjane z budnicami.⁶¹

---

⁶⁰ CT, 1962, št. 51-52.

⁶¹ Jelena Pilko, Starček Marija, Ana Šumič in Karel Schmautz, Celje

Foto 21: **GOSPODINJSKI TEČAJ V LETUŠU V ŠESTDESETIH LETIH**
(Vir: Zver Marija, Letuš)

Na podeželju so organizirali različne tečaje. Delovala so številna društva, kjer so občani lahko zadovoljevali svoje interese (gasilska, prosvetna, gospodarska, telovadna).

Otroci pa so prosti čas preživljali po svoje. Igrač ni bilo v izobilju. Več so se družili med seboj. Igrali so se skrivalnice, slepe miši, fuč, se lovili, se žogali, plezali po drevju in pritiskali na blokove zvonice ter zbežali. Zbirali so značke, razglednice, prtičke ipd. Stanovalcem v blokkih so otroci za čokoladico, bonbone ali kos peciva pomagali pri spravlilu premoga, drv, sprehajanju psov ter čiščenju mopeda ali kolesa. Veliko igrač so izdelali sami. Dekleta so previjala lutke in medvedke, fantje so nabirali trstiko in izdelovali papirnate zmaje. V gozdu so poiskali ustrezne palice ter si izdelali loke in puščice, gugalnice, piščalke in frače. Pri vulkanizerju so izprosili zračnice avtomobilskih gum, jih napihnili in se poleti vozili po Savinji. Pozimi so delali drsalnice in sankališča. Pomagali so kidati sneg okoli blokov, iz kupov snega pa so izdelovali trdnjave. "Bojevali" so se z otroki iz sosednjih blokov. Velikokrat je bila priprava na igro več vredna kot potem sama igra. Lego kocke so bile poleg kolesa, skiroja ali kotalk ena najbolj zaželenih igrač.

Foto 22: **NOVO KOLO LETA 1965**
(Vir: Ana Šumič, Celje)

3.8 Moda, oprema stanovanja in bivanje

V šestdesetih letih se je svobodnejšemu življenja prilagodila tudi moda. Elegantno je ostalo elegantno in kakovost je ostala kakovost. Obleka in obutev je bila lahkotna in uporabna. Prevladovala so svetle barve in kasneje umetni materiali. Moderna so bila dolga krila iz bombaža ali volne. Zraven so sodile kratke jakne, suknjiči, krznen plašč ali ovratnik. Moderna so bila ženska pokrivala - klobuki in kučme. Moški so nosili obleke z ozkimi hlačami in suknjiče. Kravate so bile ozke. V prsnem žepu suknjiča ni smel manjkati bel robček, katerega rob je gledal iz žepa. Na ovratniku je bilo mesto za značko. Obutev je bila usnjena. Gumijasti podplati so bili redki. Mladi so bili bolj navdušeni nad zahodnim načinom oblačenja. Bil je bolj svoboden in praktičen. Zelo priljubljeni so bili kavbojke, mini krila in kratke jakne s patentom. Hlače so bile oprijete, ozke, kasneje spodaj razširjene "na zvon". Na noge so sodila lahkotnejša obuvala (mokasini, kasneje teniske) ali pa usnjeni visoki čevlji ter sandali s polno peto in podplatom. V 70. letih je med Slovenci že zavladovala potrošniška mrzlica. Ljudje so odhajali po nakupih v bližnjo Italijo (Trst, Gorica), ker je bila tam večja izbira blaga.

Foto 23: **MODA LETA 1962**
(Vir: CT, 1962, št. 49, str. 8)

Foto 24: **DVODELNE IN ENODELNE KOPALKE LETA 1961**
(Vir: Marija Starček, Celje)

Pričeske so urejali s trajnim kodranjem - "trajno" ali s "tupiranjem". Mlade so obnobile "bitls" frizure - daljši lasje, dvignjena pričeska, ki je spredaj segala do obrvi. Zalizci so bili obvezni. Na podeželju so ženske še vedno imele daljše lase, spete v "figo", čop ali spletene v kito.

Šminke so bile v mestu obvezne. Ponudba ličil je bila skromna. Marsikje na podeželju so se ženske ličile z rdečim krep papirjem. Namočile so ga v vodo in se namazale po licih.

Foto 25: **FRIZERSKA REVIJA 1960**
(Vir: Marija Starček, Celje)

Foto 26: **SILVESTROVANJE S SODELAVCI 1960**
(Vir: Marija Starček, Celje)

Stanovanje je bilo urejeno enostavno in funkcionalno - praktično za uporabo. Moderne so bile svetlejše in bolj žive barve - turkizna, rožnata, oranžna, modra. Pohištvo je bilo leseno. Vezane plošče in "iverce" so bile redke. Furnir na omarah je bil debelo lakiran, da so imele svetleč sijaj. V dnevnik sobah ali kuhinjah so imeli "divane" - majhne kavče za popoldansko počivanje.

Stenske tapete so bile sprva drage in redke. Oplesk na stenah je bil iz apnenih barv. Na osnovni barvi je bil "valcn" - z gumijastimi valjčki nanesen vzoreček drugačne barve. Mize so bile pravokotne oblike. Okoli miz so imeli "štokerle" (stole brez naslonjal), stole z naslonjali ali kotne klopi. V kuhinji posameznih "elementov" ni bilo. Posoda in jedilni pribor so bili shranjeni v kredencah. Pogostokrat so v kuhinjah imeli tudi štedilnike na trda goriva, v kopalnicah ponekod že električne peči.

Dimnikarji so bili redni obiskovalci. Kurili so na trda goriva. V starejših meščanskih hišah in marsikje v novejših blokkih so imeli keramične peči. Drva in premog (Rečica pri Laškem, Zasavje, velenjski lignit) so nabavljali na Kurivu ali pri znancih v okolici mest. V nekaterih podjetjih (železarna Štore, železnica, Montana Žalec) so zaposleni kupovali kurivo v službi. Kurivo so imeli spravljeno v kletih. V stanovanjih ali na balkonih so bile lesene "kolnkište" za kurivo.

Foto 27 in 28: **OTROŠKI VOZIČEK 1962**
(Vir: Marija Starček, Celje)

TELEVIZOR "EI Niš" IN HLADILNIK "Himo"
LETA 1966

Kopalnice so bile opremljene skromno: prostostoječa emajlirana kad, straniščna školjka in umivalnik. Ponekod so namesto umivalnika imeli emajlirani "lavor na štokerlu" - posoda, postavljena na stol. Na steni je viselo ogledalo. Keramičnih ploščic ni bilo. Tla so bila iz teraca - brušen črno-bel betoniran pesek. Stene so bile prebarvane z oljno barvo. Perilo so prali - kuhali v velikih loncih v kuhinjah, mencali na "riflah" ("ribežnih" - perilnikih) ter spirali v kopalniških kadeh. Ponekod so v blokih imeli pralnice, kjer sta bila kamnito korito ter kotel na trdo gorivo z lastno kurjavo. Po narejenem urniku so ženske prinesle perilo v pralnico ter ga oprale. Perilo so sušili zunaj, kjer so si stanovalci napeljali vrvi v okolici blokov. Pozimi so perilo sušili na podstrešjih ali v stanovanjih. Pralne stroje so bolj množično začeli nabavljati konec šestdesetih let.

Tla v sobah so bila pokrita s parketom, ki ga je bilo treba vzdrževati. Nekajkrat letno so ga z žico zbrusili in namazali s posebnimi kremami. Preprog je bilo sprva malo in so bile drage. Veliko žensk je iz ostankov blaga sešilo krpanke - priročne preproge, sešite iz krp. V kuhinjah se je sčasoma uveljavila "stragula" - tla iz linoleja ali podobnega umetnega materiala. Sesalcev za prah sprva ni bilo. Smeti so pometali s "partvišem" - žimnato metlo. Veliko stropnih luči je bilo emajliranih. Kavo so mleli z ročnimi mlinčki.

Posoda je bila emajlirana. Tudi krožniki. Veliko je bilo še aluminijaste posode. Zrezki so se odlično spekli v "gusastih" - litoželeznih ponvah. Porcelan in rezervni "rostfraj" jedilni pribor sta bila zelo cenjena in so ju največkrat uporabljali ob praznikih.

Stilno pohištvo, bakrena posoda, volnene preproge, stekleni izdelki in lestenci so bili največkrat podedovana zapuščina iz starejšega časa.

Ozimnico so redno nabavljali jeseni. Krompir, jabolka, vloženo sadje in zelenjavo, kislo zelje in repo, marmelade, svinjsko mast so shranjevali v kletih ter v priročnih "špajzah" - shrambah ali v zidnih omarah, ki so se nahajale v stanovanju.

Veliko gospodinjstev je imelo hladilnike, električne štedilnike in črno - bele televizorje. Kabelskih, digitalnih in satelitskih televizij in anten ni bilo. Na strehah in balkonih so bile razmeščene številne antene.

Na podeželju je bil standard nižji kot v mestih. Marsikje so se kopali v velikih škafih. Vodo so imeli v vodnjaku in jo segreli na peči. Šamponov niso poznali. Zobe so si umivali s sodo, saj zobne paste niso imeli. Stranišče je bilo pogostokrat "na štrbunk" izven objekta, leseno in z izrezano okroglo odprtino na sedalu. Perilo so kuhali v aluminijastem loncu na peči, potem so ga spirali in tolkli ali drgnili ob kamen. Likali so s težkimi "peglezni" - likalniki, v katere so stresli vročo žerjavico. Uporabljali so milo, ki so ga izdelali iz loja, moke in sode. Oprema stanovanj na podeželju je bila skromna. Ponekod so na eni postelji spali trije. Obleko in obutev ter pohištvo so redno popravljali, saj so bili novi izdelki dragi ali pa jih je v trgovinah primanjkovalo. Oblačila so bila velikokrat zakrpana. Mlajši otrok je bil oblečen v obleko starejšega, ki jo je le-ta prerasel. Otroci na vasi so namesto čokolad in bonbonov jedli hruške, slive, jabolka ali pa kradli sosedove češnje. Obiskov so bili veseli, saj so zmeraj dobili kakšno malenkost v dar. Mesne jedi so jedli večinoma ob praznikih. Svetili so si še s svečami ali petrolejkami.

3.9 Način življenja in vrednote

V šestdesetih letih se je življenje na podeželju in v mestu še zelo razlikovalo.

V celjski občini se je leta 1961 dve desetini prebivalstva ukvarjalo s kmetijstvom. Skoraj polovica prebivalstva je živela na podeželju. Celje je počasi dobivalo mestni značaj. Podeželje se je spreminjalo v predmestja.

V povojnem času je primanjkovalo veliko dobrin, blaga za široko potrošnjo in "luksuznih izdelkov". Avtomobili so bili takrat dragi in zelo zaželeni, o čemer priča tudi naslednji zapis: "Ko je celjsko trgovsko podjetje Avtomotor obvestilo vse interesente, da je tovarna avtomobilov Zastava znižala ceno osebnim avtomobilom Zastava 750 - fičkom za 95.000 dinarjev, je nastalo precejšnje zanimanje za nakup tega prevoznega sredstva. Kajpak, ugodne priložnosti ne kaže zamuditi, zlasti še, če je podjetje zagotovilo tudi zelo ugodne

kreditne pogoje. Kako veliko je zanimanje za ta vozila, bi lahko razbrali tudi po tem posnetku, ki ga je napravil naš sodelavec na celjski železniški postaji kmalu potem, ko se je ustavil vlak, ki je imel na svojih tovornih vagonih nekaj takšnih vozil".⁶²

Od leta 1958 dalje smo lahko Slovenci spremljali oddaje Televizije Ljubljana. Radijskih sprejemnikov je bilo precej, večinoma EI Niš ali Iskra. Ponekod so imeli že TV ali celo gramofon z vinil ploščami, "posnete" na 78, 45 ali 33 obratov.

Foto 30: **ISKRIN GRAMOFON "EMONA", 1963**
(Vir: <http://www.mojarijeka.hr/kolumne/glazba-i-plastika>, 11.12.2011)

⁶² CT, št. 49, 1962, str. 10; enako fotografija, avtor neznan

Cigarete (Filter 57, Ibar, Morava, Drina) so lahko kupovali posamično, po komadih.

Pokojnino so si zaposleni prislužili po 30 letih delovne dobe. Delali so tudi ob sobotah. V večjih podjetjih so delali v treh izmenah (od 6. do 14. ure, od 14. do 22. ure in od 22. do 6. ure). Kjer je delo zahtevalo (železnica, policija, nekatera podjetja) so delali "ruski turnus". To je pomenilo 12 ur dnevnega dela, ki mu je sledil prost dan, in nato 12 ur nočnega dela, spet prost dan in zopet 12 ur dnevnega dela itd.⁶³ Plača frizerske pomočnice je leta 1962 znašala okoli 12000 dinarjev, izvod časopisa je stal 20 dinarjev, krompir so na tržnici prodajali od 45 do 55 dinarjev,⁶⁴ v Železarni Štore pa je delavec dobil okoli 15000 dinarjev plače, kolikor je znašala tudi prva nagrada za pravilno rešeno nagradno križanko v novoletni številki Celjskega tednika leta 1962.⁶⁵

Foto 31: **BANKOVEC ZA 10 DINARJEVI, 1961**
(Vir: <http://www.banknotes.com/6538gjnmsd>, 10.12.2011)

"Mladina šestdesetih je imela za seboj vojne in politične izkušnje, ki so zaostrele nasprotje med svobodo in odgovornostjo. Mlade je oblast poskušala navdušiti za delovne napore, nadaljevanje revolucije in idejo, da sebi gradijo boljšo prihodnost. Mladina je te ideje sprejela, saj se je standard izboljševal. Imeli so veliko možnosti za izobraževanje ter zaposlitev. Istočasno pa so politične institucije nadzorovale vsa področja vzgojno-izobraževalnega dela in obnašanja mladih. Študentska gibanja so v drugi polovici šestdesetih let pretresala politiko in javnost. Zahtevali so odpravo cenzure, samostojnost univerze, svobodo v umetniškem in kulturnem ustvarjanju, bolj odprto pot v tujino ipd. To je bil čas rock glasbe in hipijevskega gibanja."⁶⁶

Zaradi drugačnega življenja so bile drugačne tudi takratne vrednote. Marljivost, samostojnost, prijateljstvo, odnos do znanja ali domovine, občutek pripadnosti ter želje in pričakovanja so bili drugačni.

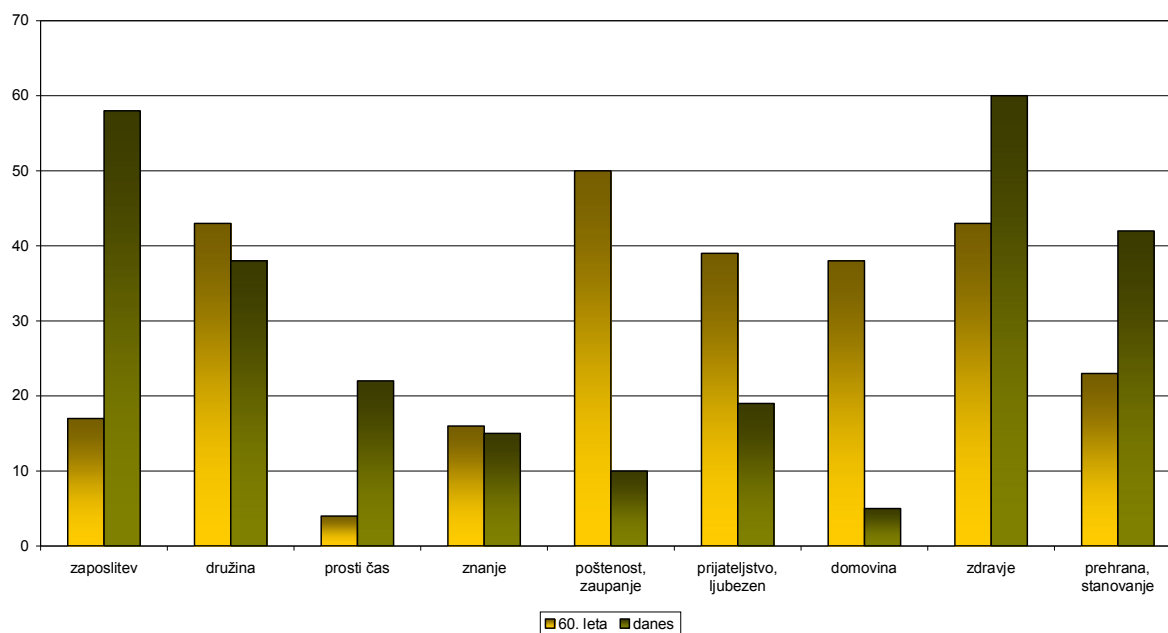
⁶³ Alojz Korošec, Celje

⁶⁴ CT, št. 49, 1962, str. 8

⁶⁵ CT, 1962, št. 51-52, str. 8

⁶⁶ Gillis, 1999, str.116

VREDNOTE NEKOČ IN DANES

(Vir: Anketa Celjanov⁶⁷, N = 37)

Če primerjamo vrednote nekoč in danes, ugotovimo, da se je najmanj spremenili odnos do znanja ter družine. Do znanja imamo še vedno mačehovski odnos. Nekdanji cenjeni patriotizem, prijateljstvo, poštenje in zaupanje so izgubili pomen. Najbolj pa se je spremenil odnos do zaposlitve in stanovanja. Danes so najvišje ocenjeni zdravje, zaposlitev in stanovanje. Nekoč obrobne stvari so danes postale ideal. Včasih so ljudje lažje prihajali do stalne zaposlitve. Služb je bilo dovolj, prav tako stanovanj. Tudi lakote in pomanjkanja hrane na splošno ni bilo. Danes je ravno obratno. Zaposlitev je skorajda nedosegljiva. Veliko ljudi težko dobi stanovanje. Nekoč so visoko cenili poštenost. Zaupanja in prijateljstva je bilo med ljudmi več kot danes. Včasih so visoko cenili pripadnost kolektivu, domovini. Danes pripadnost skorajda nima več cene. Ljudje postajamo individualisti. O prostem času včasih skorajda niso razmišljali. Delo je bilo samoumevno. Delovne navade so bile boljše. Počitek in sprostitev po delu sta bila samoumevna. Danes postaja prosti čas vrednota.

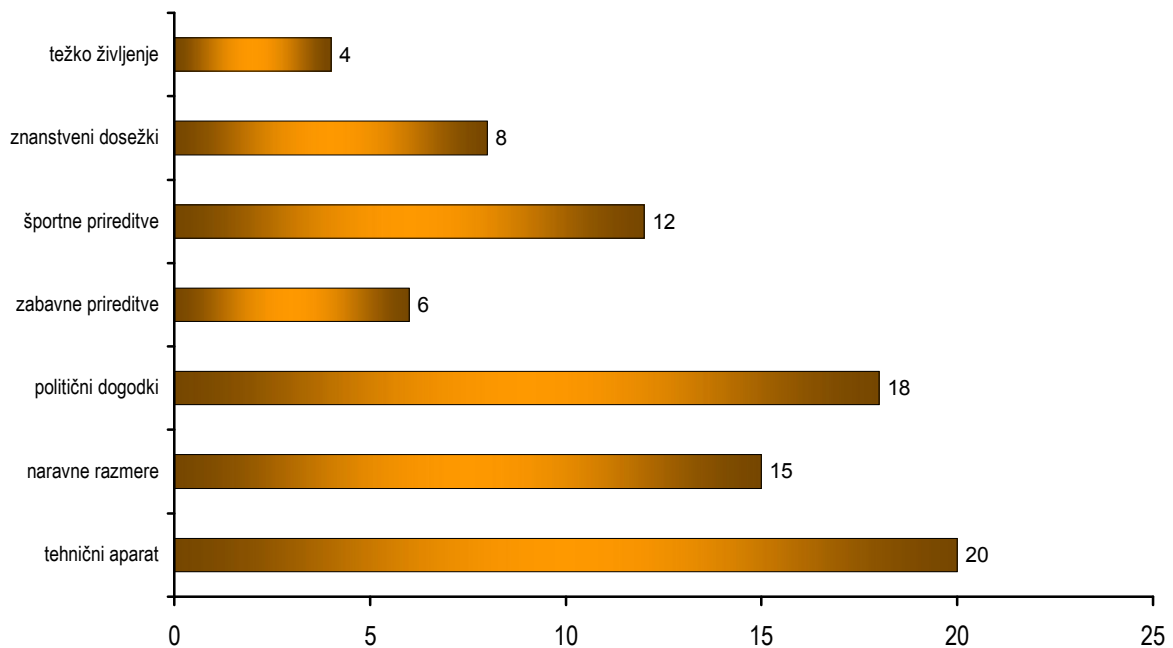
Življenje je bilo bolj mirno, enostavno. Ljudje so bili bolj sproščeni, zadovoljni, potrpežljivi in vedoželjni. Prijateljstvo je bilo trdno. Veliko so se pogovarjali in družili med seboj. Vsega ni bilo pri roki kot danes; ne blaga, ne informacij, ne znanja. Za vse se je bilo treba potruditi in zato je bilo potem več vredno. Želeli so si boljšega življenja, vendar niso bili nesrečni. Želje so bile dosegljive. Veseli so bili majhnih stvari - popravljenega čevlja pri čevljarju, sposojenega kolesa, sveže pečene kruha, pomaranče, čokolade. Vsi so se želeli čim prej osamosvojiti.⁶⁸

Nekatere stvari in dogodki nam v spominu ostanejo dolgo časa. Nekatere pozabimo, drugih se vedno spominjamo. Dvajset intervjuvancev smo vprašali, česa iz takratnih časov ne bodo nikoli pozabili.

⁶⁷ Anketirali smo 37 oseb (9 moških, 28 žensk). Vrednote nekoč in danes smo rangirali. Posamezne odgovore smo sešteli in zaradi grafične predstavitve odšteli od 100. Anketiranci so določevali vrednote od 1.(najbolj), do 9. (najmanj pomembnega) mesta. Izbrali so lahko večkrat isto mesto vrednote.

⁶⁸ Oklobdžija, Turkanović, Pilko, Šelih in Schmautz, Celje; Zver in Kozmus, Letuš; Zajc, Prebold.

DOGODKI, KI SE JIH SPOMINJAMO

(Vir: Intervjuji, N = 20)

Intervjuvanci se spominjajo tehničnih aparatov, ki so jim olajšali delo. Vsi se z veseljem spominjajo prvega pralnega stroja, televizorja, radijskega sprejemnika idr. V spomin so se jim vtisnili politični dogodki, kot so bili atentat na predsednika ZDA Kennedyja, postavljanje berlinskega zidu, vdor ruskih tankov na Češko in vietnamske vojne. Zelo živo se spominjajo tudi poplav v Celju, zim z veliko snega in pa katastrofalnega potresa v Skopju. Manj anketiranih pa je izpostavilo spomine na takratne zabave, rock ansamble (Beatles, Rolling Stones, Pink Floyd idr.), rock festivale (Woodstock) in športne prireditve (Planica, hokejske in nogometne tekme). Slaba polovica vprašanih je omenila znanstvene dosežke (Jurij Gagarin v vesolju, pristanek Apolla 11 na Luni leta 1969). Tudi težkega življenja ali političnih pritiskov niso posebej pogrevali, nenazadnje pa "ni bilo nič kaj lažje ali težje kot danes, samo na drugačen način smo živeli"⁶⁹.

⁶⁹ Marija Starček, Celje

4 ZAKLJUČEK

V šestdesetih letih prejšnjega stoletja je bila Slovenija gospodarsko najrazvitejša jugoslovanska republika. Industrijska proizvodnja je narasla za trikrat, kmetijska se je podvojila. Življenjski standard se je izboljšal. Gradili so številna nova stanovanja. Na trgu se je pojavilo blago za široko potrošnjo. Razvijale pa so se tudi ostale gospodarske dejavnosti.

V povojnem času je standard prebivalstva naraščal. Celje je dobivalo mestni značaj. Standard na podeželju je bil nižji. Konec šestdesetih let je bila izobrazbena sestava neustrezna. Tretjina šoloobveznih otrok ni končala osnovne šole. V Celju smo imeli gimnazijo ter devet drugih srednjih ali poklicnih šol. Študiralo je komaj 1,23 % prebivalstva, kar je bilo pol manj od jugoslovanskega povprečja. Leta 1962 so dogradili IV. osnovno šolo Celje v Dečkovem naselju. Vsaka šola je bila s svojim delom vpeta v domače okolje.

Film je pritegnil vedno več navdušencev. Na glasbenem področju so delovale Glasbena šola, DPD Svoboda Celje, popularno pa je bilo tudi zborovsko petje. Leta 1962 je bil skoraj vsak drugi prebivalec občine Celje član knjižnice, ki se je tega leta preselila v nove prostore. Muzejsko funkcijo v mestu so opravljali Pokrajinski muzej, Muzej revolucije in Zgodovinski arhiv. Osrednji celjski časopisi pa so bili Celjski tednik, Lepo mesto, Obrazi in drugi slovenski časopisi. Dostopne so bile tudi tuje revije.

Celjani so bili dejavni tudi na športnem področju. V začetku sedemdesetih let je Občinska zveza za telesno kulturo vključevala preko 2600 članov. V občini je bilo 15 odbojgarskih, 10 rokometnih, 9 košarkarskih, 7 nogometnih in 4 teniška igrišča, 14 telovadnic, 3 kegljišča in 2 strelišči.

Osrednja celjska zdravstvena zavoda sta bila celjska bolnišnica in zdravstveni dom. Delovale so številne ambulante po podjetjih.

Prostega časa je bilo zmerom več. Uveljavljati se je začelo izletništvo. Planinsko društvo Celje je bilo med slovenskimi eno najbolj dejavnih in največjih. Dopustniki so letovali v okviru sindikatov, ki so po jadranski obali zgradili svoje domove za letovanje. Otroci so prosti čas preživljali ob igri, ki je bila bolj družabna kot danes.

V šestdesetih letih se je svobodnemu načinu življenja prilagodila tudi moda. V ospredje so prihajale sproščenost, svetlejša barva in umetni materiali. Stanovanje je bilo urejeno enostavno in praktično za uporabo. Oprema je bila skromna - "kredenca, štokerli in kolnkišta ob steni z valcnom, bištek s šeflo na mizi, šnenokrli v rajngli na rešoju, divan na tleh na straguli, ki jo pometamo s partvišem, ki se nahaja v špajzi poleg lavorja, rifle, nudlvalerja in flajšmašine."

Kakor smo predvidevali v začetku, smo ugotovili, da je življenje takrat "teklo" počasneje, da so bili ljudje bolj skromni in bolj povezani med seboj ter da so bili drugačni, okoliščinam prilagojeni tudi delo, vsakdanje življenje in vrednote. Življenje je imelo svoj čar. Bilo je bolj mirno in enostavno. Ljudje so bili bolj sproščeni, zadovoljni, vedoželjni in marljivi. Niso bili tako neučakani. Ljudje danes najbolj cenijo zdravje, zaposlitev in stanovanje. Prijateljstvo, poštenje in zaupanje so še vedno pomembne vrednote, vendar so manj cenjeni kot nekoč.

Življenje in delo v Celju v šestdesetih letih smo predstavili s pomočjo strokovne literature, člankov v Celjskem tedniku in kakor se jih spominjajo nekateri starejši občani. V nalogi smo se poglobili v dogodke leta 1962, ker je to jubilejno leto za IV. osnovno šolo Celje. V posebni raziskavi bi bilo smiselno podrobneje predstaviti tudi ostala leta šestdesetih let. Zanimivo bi bilo raziskati zgodovino posameznih dejavnosti, zgradb in ulic v Celju ali podrobneje raziskati in primerjati življenje na podeželju in v mestu.

Literatura in viri

1. Atletsko društvo Kladivar Celje na URL naslovu <http://www.ad-kladivar.si/>, povzeto dne 12.1.2012.
2. Bulatović, S., Delakorda, T., Dečman, S. in Majcen, M. (1993). Prvih trideset let IV. osnovne šole Celje. Raziskovalno poročilo. Celje: IV. osnovna šola Celje.
3. Celjski tednik: glasilo SZDL, letnik XIV, 18.8.1961, številka 31
4. Celjski tednik: glasilo SZDL, letnik XV, leto 1962, številke 1 - 52
5. Celjski tednik: glasilo SZDL, letnik XVI, leto 1963, številka 48
6. Celjski tednik: glasilo SZDL, letnik XVIII, 6.1.1965, številka 1
7. Celjski zbornik, 1963. Celje: Svet za šolstvo, prosveto, kulturo in telesno vzgojo.
8. Celjski zbornik, 1965. Celje: Svet za šolstvo, prosveto, kulturo in telesno vzgojo.
9. Celjski zbornik, 1968. Celje: Svet za kulturo in znanost Skupščine občine Celje.
10. Curk, J. (1963). Celje - urbanistično-gradbeni zgodovinski oris. Celjski zbornik 1963. Celje: Okrajna skupščina Celje.
11. Gillis, J. R. (1999). Mladina in zgodovina. Maribor: Aristej. Na URL naslovu <http://www.mss.si/datoteke/dokumenti/gorencic.pdf>, povzeto dne 20.2.2012.
12. Goropevšek, B. (2001). Stoletje v Celju. Celje: FitMedia.
13. Kronika IV. osnovne šole Celje. (1963). Knjiga I. Šolsko leto 1962/1963. Celje: IV. osnovna šola Celje.
14. Kronika XX. stoletja - dogodki in osebnosti. (1992). Ljubljana: Ewo.
15. Natek, M.(1968). Priseljevanje ljudi na celjsko področje. Celjski zbornik 1963. Celje: Svet za kulturo in znanost občine Celje.
16. Orožen, J. (1980). Oris sodobne zgodovine Celja in okolice. Celje: Kulturna skupnost občine Celje.
17. Repe, B. (2000). Sodobna zgodovina. Zgodovina za 4. letnik gimnazije. Ljubljana: Modrijan.
18. Sore, A. (1968). Razvoj obrtne dejavnosti v celjski občini po drugi svetovni vojni. Celjski zbornik 1963. Celje: Svet za kulturo in znanost občine Celje.
19. Veber, M. (1963). Zdravstveno stanje celjske mladine, Celjski zbornik 1963, Celje.
20. Vreze, J. (1965). Razvoj in rast mladinskega pevskega festivala v Celju. Celjski zbornik 1965. Celje: Okrajna skupščina Celje.
21. Začetki nogometa na Slovenskem (2012). Spletni portal Nogometne zveze Slovenije/ Zgodovina, na URL naslovu <http://www.nzs.si/nzs/predstavitev-nzs/zgodovina>, povzeto dne 23.1.2012.

Seznam intervjuvancev

1. Čater Albin, 1942, Celje
2. Đaković Rajko, 1949, Celje
3. Gomilšek Ljudmila, 1928, Celje
4. Ivanković Slavka, 1952, Ravne na Koroškem
5. Ivanković Slavko, 1950, Ravne na Koroškem
6. Korošec Alojz, 1928, Celje
7. Kozmus Marija, 1949, Letuš
8. Marinič Štefka, 1941, Ljutomer
9. Oklobžija Milan, 1949, Celje
10. Pikl Zora, 1962, Celje
11. Pilko Jelena, 1945, Celje
12. Pisanec Rudi, 1935, Šentjur
13. Remljic Angela, 1947, Celje
14. Schmautz Karel, 1923, Celje
15. Starček Marija, 1931, Celje
16. Šelih Ivan, 1948, Celje
17. Šumič Ana, 1921, Celje
18. Turkanović Adam, 1965, Celje
19. Zajc Amalija, 1932, Prebold
20. Zver Marija, 1926, Letuš

Slovarček⁷⁰

bištek – jedilni pribor
divan – oblazinjeno ležišče brez stranic, največkrat z visoko dvignjenim vzglavnikom
flajšmašina - mesoreznica
kolnkišta – zaboj za kurjavo
kredenca – omara, največkrat za posodo in pribor
lavor – umivalna skleda
nudlvaler – leseni valjar za testo
partviš – metla iz žime
rajngla – ponev, kovinska posoda
rešo – kuhalnik z eno električno ploščo
rifla - pralnik
stragula – umetna tla največkrat iz linoleja
šefla - zajemalka
šnenokrli – sladica, snežne kepe v vaniljevi omaki
špajza - shramba
štokerli – stol na štirih nogah brez naslona
valcn – gumijast valj z vzorcem, vzorec na steni

---

⁷⁰ Slovar tujk, Amebis, spletni pregledovalnik podatkovnih zbirk, 2002.

Priloge

VREDNOTE NEKOČ IN DANES (anketni vprašalnik)

Anketiranci: 37 oseb (9 moških, 28 žensk)

Spoštovani,

IV. osnovna šola Celje letos praznuje petdeseto obletnico. Mladi raziskovalci smo se odločili, da predstavimo utrip življenja in dela v šestdesetih letih. Zanima nas, kako se vi (osebno ali iz pripovedovanja) spominjate takratnih časov.

Pred vami je anketa, s katero primerjamo nekdanje vrednote in potrebe z današnjimi. Prosimo vas, da jih po svoji presoji razporedite po pomembnosti tako, da jih označite s ciframi od 1 do 9 (1 - najpomembnejše, 9 - najmanj pomembno).

nekoč		danes
	domovina	
	družina	
	poštenost, zaupanje	
	prehrana, stanovanje	
	prijateljstvo, ljubezen	
	prosti čas	
	zaposlitev	
	zdravje	
	znanje	

Zahvaljujemo se vam za vašo pomoč in pozornost!

Nastja, Nataša in Jaka